

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

Για την Προστασία του Περιβάλλοντος
και της Πολιτιστικής Κληρονομιάς

Τηλεφών 281 10558, Πλαζα, Αθήνα
Τηλ 210 3225245, 3226093 Fax 210 3225246
www.ellinikietairia.gr

Αθήνα, 12 Ιουλίου 2005

Αρ. Πρωτ: 953 / Ε.Ε.

Τοπικό Συμβούλιο Νεωτέρων Μνημείων

ΘΕΜΑ: Άλσος Κηφισιάς

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ για την Προστασία του Περιβάλλοντος και της Πολιτιστικής Κληρονομιάς έχει συμπεριλάβει στη δράση της την προστασία των ελευθέρων χώρων και των χώρων πρασίνου της Αττικής. Σε όλους είναι γνωστό πως το ποσοστό πρασίνου που αναλογεί σε κάθε κάτοικο των πόλεων μας είναι πολύ μικρό και πως απειλούνται όλοι αυτοί οι χώροι από αυθαίρετες επεμβάσεις, εγκατάλειψη ή πιέσεις για ανοικοδόμηση.

Το Άλσος Κηφισιάς, ένας ιστορικός κήπος των αρχών του 20ού αιώνα με ιδιαίτερα ενδιαφέροντα αρχιτεκτονικό και φυσικό πλούτο, από τα λίγα δείγματα στον ελλαδικό χώρο, ιδιαίτερα αγαπητό σε όλους τους κατοίκους της Κηφισιάς και του λεκανοπεδίου Αττικής, αποτελεί έναν από τους χώρους αυτούς που χρήζει προστασίας. Το πρώτο βήμα στην προστασία αυτή είναι ο χαρακτηρισμός του ως διατηρητέου μνημείου.

Με την επιστολή αυτή θα θέλαμε λοιπόν να συνηγορήσουμε στον χαρακτηρισμό του Άλσους της Κηφισιάς ως διατηρητέου μνημείου προκειμένου να διαφυλαχθεί ο σχεδιασμός, τα αρχιτεκτονικά στοιχεία, η βλάστηση καθώς και οι αξίες που αυτός φέρει (κοινωνικές, ιστορικές).

Με εκτίμηση

Χάρις Καλλιγά
Πρόεδρος
Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς ΕΕ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

Για την Προστασία του Περιβάλλοντος
και της Πολιτιστικής Κληρονομιάς

Τριπόδων 28, 10558, Πλακα, Αθήνα
Τηλ. 210 3225245, 3226693 Φαξ. 210 3225240
www.ellinikietairia.gr

Κεντρικό Συμβούλιο Νεωτέρων Μνημείων
Υπουργείο Πολιτισμού

Αθήνα, 30 Απριλίου 2004
Αριθ. Πρωτ. 500/Ε.Ε.

Σας παρακαλούμε να μας ενημερώσετε όταν θα εξετασθεί το θέμα του χαρακτηρισμού ή μη του Άλσους Κηφισιάς από το Συμβούλιο Νεωτέρων Μνημείων προκειμένου μέλος του Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς να παραστεί για να εκφράσει τις απόψεις του Συμβουλίου.

Σας ευχαριστούμε εκ των προτέρων.

Με εκτίμηση

Ειρήνη Γρατσία

Επιστημονική Γραμματέας
Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς της ΕΕ

Κοινοποίηση

κ. Βαβατσιούλας

1^η Εφορεία Νεωτέρων Μνημείων

σύλλογος προστασίας κηφισιάς

Προς την
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
Τριπόδων 28,
Πλάκα 105 58
Αθήνα

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ	
Αρ. Πρωτ	Ημερομηνία
474	26.4.04
Φ. Σ. Α. Κ.	

Κηφισιά, 26 Απριλίου 2004

Αγαπητή κυρία Γρατοία,

Ο Σύλλογός μας ειδοποιήθηκε από τον καθηγητή του Ε.Μ.Π. κύριο Γιάννη Σαρηγιάννη ότι σύντομα θα συζητηθεί στο Συμβούλιο Νεωτέρων Μνημείων Αττικής το θέμα του χαρακτηρισμού ή όχι του Άλσους Κηφισιάς ως διατηρητέο μνημείο και μας συμβούλευσε να ζητήσουμε παράσταση ενώπιον του Συμβουλίου για να αναπτύξουμε τις απόψεις μας.

Πιστεύουμε ότι θα βοηθούσε πολύ την προσπάθειά μας αυτή, αν η Εταιρεία σας παρομοίως ζητούσε παράσταση για να αναπτύξει τις απόψεις της ως αρμόδια για την προστασία του περιβάλλοντος και της πολιτιστικής κληρονομιάς.

Στην περίπτωση που συμφωνείτε στείλτε την αίτηση σας με fax στον αριθμό 210-3304033 του Υπουργείου Πολιτισμού Εφορεία Νεωτέρων Μνημείων Αττικής (Λυσίου & Κλεψύδρας 1, Αθήνα 105 55, κ. Βαβατσιούλας) και αυτοί θα σας ενημερώσουν για την ημερομηνία συζήτησης του εν λόγω θέματος. Επίσης, σας στέλνουμε αντίγραφο του fax που λάβαμε την προηγούμενη εβδομάδα.

Σας ευχαριστούμε για την βοήθεια και συμπαράστασή σας.

82 01 500
Σελ.

999

ΕΓ
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΕΦΟΡΕΙΑ ΝΕΩΤΕΡΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ
ΑΤΤΙΚΗΣ

Αθήνα 5-3-2004
Αρ.Πρωτ. 298 σχετ. 181

Ταχ.Δ/ση : Λυσίου και Κλεψύδρας 1
Ταχ.Κωδ. : 105 55
Πληροφορίες : Ορ.Βαβατσαούλας
Τηλέφωνο : 210.32.43.289
FAX : 210.32.32.547

ΠΡΟΣ: Την Γραμματεία του Τοπικού
Συμβουλίου Μνημείων
Αττικής
ΚΟΙΝ: 1.- Ε.Μ.Π.

ΘΕΜΑ: Διαβίβαση φακέλου για
χαρακτηρισμό ως νεώτερο μνημείο
του "Άλσους Κηφισιάς" περικλειομένου
από τις οδούς Ηρώδου Αττικού,
Σ.Δραγούμη, Αδριανού και της
Πλατείας Πλατάνου στην Κηφισιά.

Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών
Πρόεδρο Αναπλ. Καθηγητή
κ.Γ.Γεράκη

Πατησίων 42
106 82 - ΕΝΤΑΥΘΑ

2.- Ε.Μ.Π.

Σχολή Αρχιτεκτόνων
Καθηγητή κ.Γεώργιο Σαρηγιάννη
Πατησίων 42
106 82 - ΕΝΤΑΥΘΑ

Εχοντας υπόψη:

- 1.- Το Ν.3028/2002 «Για την προστασία των Αρχαιοτήτων εν γένει της Πολιτιστικής Κληρονομιάς».
- 2.- Το Π.Δ.191/2003 (ΦΕΚ 146/Α/13.6.2003) «Οργανισμός Υπουργείου Πολιτισμού».
- 3.- Την αριθμ. ΥΠΠΟ/ΔΟΕΠΥ/ΤΟΠΥΝΣ/15/3696/20-1-2004 Απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού, που δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ 70/Β/20.1.2004 και ΦΕΚ 180/Β/30.1.2004, «Μεταβίβαση αρμοδιοτήτων του Υπουργού Πολιτισμού στις Περιφερειακές και Ειδικές Περιφερειακές Υπηρεσίες αρμοδιότητας της Γενικής Διευθύνσεως Αρχαιοτήτων και Πολιτιστικής Κληρονομιάς και Γενικής Διευθύνσεως Αναστήλωσης, Μουσείων και Τεχνικών Έργων του Υπουργείου Πολιτισμού».

Παραπέμπουμε στο Συμβούλιό σας τον φάκελο της υποθέσεως που αφορά στον χαρακτηρισμό ως νεώτερο μνημείο του "Άλσους Κηφισιάς" περικλειομένου από τις οδούς Ηρώδου Αττικού, Σ.Δραγούμη, Αδριανού και της Πλατείας Πλατάνου στην Κηφισιά, προκειμένου να γνωμοδοτήσει σχετικά.

Μετά την γνωμοδότηση, παρακαλούμε να μας επιστρέψετε τον φάκελο μαζί με απόσπασμα του οικείου πρακτικού.

Οι ενδιαφερόμενοι προς τους οποίους κοινοποιείται το παρόν έγγραφο, εάν επιθυμούν να παραστούν και να εκθέσουν τις απόψεις τους κατά την συνεδρίαση του εν λόγω Συμβουλίου, πρέπει εντός οκτώ (8) ημερών από της λήψεως του παρόντος να γνωρίσουν ταύτο στην Γραμματεία του Συμβουλίου υποβάλλοντας σχετική αίτηση.

Πληροφορίες: τηλ. 210.82.01.500

2204/022 22 - 417 2204/022

Συνημμένα: Φάκελος του θέματος

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΝΟΜΗ

- 1.- Φ.Ε.
- 2.- Ορ.Βαβατσαούλα
Α/ΓΕ Αρχιτεκτόνων-Μηχανικών

Η Προϊστάμενη της Εφορείας

Μαρίκα Διαμαντοπούλου
Α/ΓΕ Αρχιτεκτόνων-Μηχανικών

global

From: sak [sak@ellinikietairia.gr]
Sent: Παρασκευή, 30 Απριλίου 2004 4:28 μμ
To: 'prostasia_kifisias@hol.gr'
Subject: ELLINIKH ETAIRIA

Αγαπητέ κύριε Ραυτόπουλε

Το Συμβούλιο Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς αποφάσισε να στηρίξει την προσπάθεια χαρακτηρισμού ως διατηρητέου του άλσους Κηφισιάς. Τη Δευτέρα θα στείλουμε επιστολή στο Κεντρικό Συμβούλιο Νεώτερης Κεραμικής (με κοινοποίηση στην 1η Εφορεία Νεωτ. Μνημείων) προκειμένου μέλος του Συμβουλίου να παραστεί στη συνεδρίαση του ΚΣΝΜ.

Για ο,τιδήποτε χρειαστείτε επικοινωνήστε μαζί μας.

Πολλούς χαιρετισμούς

Ειρήνη Γρατσία

Επ. Γραμματέας ΣΑΚ

30/4/2004

σύλλογος προστασίας κηφισιάς

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

Αρ. Πρωτ.
271

Ημερομηνία
15.3.04

Προς την
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
Τριπόδων 28,
Αθήνα 105 58

Κηφισιά, 10 Μαρτίου 2004

Αγαπητή κυρία Γρατσία,

Μετά την τηλεφωνική μας επικοινωνία της περασμένης Παρασκευής, σας ετοιμάσαμε το φάκελο με θέμα την «Αναγκαιότητα Προστασίας του Άλσους Κηφισιάς» ώστε να συνηγορήσει, αν συμφωνεί, και η Ελληνική Εταιρεία, στις προσπάθειες του Συλλόγου μας και της Αρχιτεκτονικής Σχολής του Ε.Μ.Π., το εν λόγω Άλσος να κηρυχθεί άμεσα από το Υπουργείο Πολιτισμού ως **«Διατηρητέο Μνημείο»**.

Είμαστε στη διάθεσή σας για περισσότερες πληροφορίες που τυχόν θα χρειασθείτε και σας ευχαριστούμε εκ των προτέρων για το μέχρι τώρα ενδιαφέρον σας στις προσπάθειες του Συλλόγου μας.

Με εκτίμηση,

Πάνος Ραυτόπουλος
Πρόεδρος

Παύλος Καλλιγιάς
Γεν. Γραμματέας

Συνημμένα:

1. Καταγγελία κατοίκων
2. Επιστολή προς & απάντηση από Υπουργείο ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. (Γενική Διεύθυνση Περιβάλλοντος - Τμήμα Καταπολεμήσεως Θορύβων)
3. Συνεργασία με Αρχιτεκτονική Σχολή του Ε.Μ.Π.
4. Έκθεση ΕΜΠ προς Υπουργείο Πολιτισμού

IN 1/12/03
(από Α. Νεφίδα)

Προς τον κ. Νικόλαο Χιωτάκη
Δήμαρχο Δήμου Κηφισιάς

Κοινοποίηση :

- Σύλλογο Προστασίας Κηφισιάς
- Πρόεδρο Δημοτικού Συμβουλίου κ. Βασίλειο Κωνσταντακόπουλο
- Πρόεδρο Ανθοκομικής Έκθεσης κ. Γεώργιο Θωμάκο
- Δημοτικούς Συμβούλους

Κηφισιά, 2 Δεκεμβρίου 2003

ΘΕΜΑ : Διαμαρτυρία περιοίκων Άλσους Κηφισιάς για την προκληθείσα ηχορρύπανση και ρύπανση από την «Γιορτή της Μπύρας».

Κύριε Δήμαρχε,

Οι υπογράφωντες την παρούσα δημότες Κηφισιάς επιθυμούμε να σας εκφράσουμε την εντονότατη διαμαρτυρία μας για τις απαράδεκτες συνθήκες που δημιουργήθηκαν από τις 5 έως τις 14 Σεπτεμβρίου στο Άλσος Κηφισιάς κατά την διάρκεια της «Γιορτής Μπύρας» ή επί το γερμανικότερον "Oktoberfest" η οποία είχε σαν αποτέλεσμα την κατάφωρη ηχητική παραβίαση του ασύλου όλων των περιοίκων με εισβολή «μουσικής» σε ανεπιτρεπτη και ανυπόφορη ένταση από τις 18.30 έως και τις πρώτες πρωινές ώρες.

Όπως γνωρίζετε καλύτερα από εμάς, απαγορεύεται η εκπομπή ήχων σε υπαίθριους χώρους που γειτνιάζουν με κατοικίες. Εξ' άλλου η Γενική Διεύθυνση Περιβάλλοντος του Υ.ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ ,Τμήμα Καταπολεμήσεως Θορύβου θα αποφανθεί τελεσίδικα επ' αυτού κατόπιν αιτήσεως του Συλλόγου Προστασίας Κηφισιάς.

Πολλοί από εμάς που επικοινωνήσαμε με τον αρμόδιο για θέματα Άλσους κύριο Θωμάκο πήραμε την εκπληκτική απάντηση ότι «εξασφάλισε» από τους διοργανωτές το αυτονόητο : να σταματούν να παίζουν τα συγκροτήματα ζωντανής μουσικής όταν αρχίζει η κοινή ησυχία! Ειρήσθω εν παρόδω ότι οι επί μέρους εστίες μουσικής εξακολουθούσαν να ακούγονται στα σπίτια μας μέχρι και τις 3.30 το πρωί ορισμένες φορές.

Τα υπνοδωμάτια των περιοίκων του Άλσους απέχουν μόλις το φάρδος των οδών Ηρώδου του Αττικού και Αδριανού, δηλαδή λιγώτερο από 15 μέτρα. Αντιλαμβάνεστε ότι υπ' αυτές τις βάρβαρες συνθήκες ηχορρύπανσης είναι αδύνατον να αναπαυθούν παιδιά, άρρωστοι, ηλικιωμένοι, εργαζόμενοι, είναι αδύνατο να αποδώσει φοιτητής που μελετάει για εξετάσεις, η οποιοσδήποτε θέλει να εργασθεί παραγωγικά στον χώρο του. Είναι προνόμιο ενός εκάστου να επιλέγει αν θέλει να ακούει μουσική στο σπίτι του, πότε και ποιά. Η Γιορτή της Μπύρας επέλεξε τον κατά κυριολεξία «Johnnie Vanoura», μερικοί όμως από εμάς ενδεχομένως να έχουν διαφορετικές μουσικές προτιμήσεις η να θέλουν απόλυτη ησυχία (σχετική έννοια βέβαια για την Κηφισιά) στο σπίτι τους.

Και ρωτούμε τα εξής :

1. Με ποιο δικαίωμα ο δήμος εκχωρεί το ιστορικό Άλσος, ιδιοκτησίας των ΗΣΑΠ, αναστατώνοντας τη ζωή των περιοίκων επί δεκαήμερο, για να εισπράξει €20,000 ; Το άλσος είναι εξ' ορισμού τόπος περιπάτου και αναψυχής ανοιχτό στο κοινό και όχι προϊόν εμπορευματοποίησης και δήθεν «αξιοποίησης», όπως πολύ σωστά εγράφη και στον τύπο (Αμάντα Μιχαλοπούλου «Ελεύθεροι Πολιορκημένοι» στην «Καθημερινή» 21/9/2003). Ποιος έδωσε στον δήμο το δικαίωμα να στερήσει από τον πολίτη την ελεύθερη πρόσβαση στο Άλσος και να τον υποχρεώνει να πληρώσει είσοδο π.χ. για να παίξει το παιδί του;

2. Με ποιο δικαίωμα ο δήμος γίνεται πρόξενος ρύπανσης του περιβάλλοντος χώρου με σωρούς σκουπιδιών και με την συνεχή κνίσσα από τις ψησταριές (λαμπρή καινοτομία!) να καταστρέφει υπεραιώνόβια δέντρα και φυτά και να κατακλύζει την γύρω περιοχή με δυσσομία; Δεν έλειψε βέβαια και το φυσικό επακόλουθο της μπύρας, η οσμή ούρων στους γύρω δρόμους. Οποία αναβάθμιση!

3. Με ποιο δικαίωμα ο δήμος επιβαρύνει τους δρόμους με πρόσθετα αυτοκίνητα τα οποία αναζητώντας θέση στάθμευσης, καταλαμβάνουν κυριολεκτικώς όποιο κενό βρουν, με πρώτο θύμα τα γύρω πεζοδρόμια η και ακόμη τους κοινόχρηστους χώρους των πολυκατοικιών, εμποδίζοντας τα αυτοκίνητα των κατοίκων να κινηθούν; Φυσικό βέβαια επακόλουθο είναι η αύξηση των καυσαερίων σε μία ήδη βεβαρυμένη, περιοχή.

4. Με ποιο δικαίωμα ο δήμος υποθάλπει τη μέθη με αποτέλεσμα να ξεσπάνε καβγάδες μεταξύ των επισκεπτών οι οποίοι σε ορισμένες περιπτώσεις κατέληξαν και σε συμπλοκές με μαχαιρώματα;

5. Με ποιο δικαίωμα ο δήμος απαξιώνει την περιουσία μας υποβαθμίζοντας ακόμη περισσότερο την Κηφισιά η οποία τείνει να γίνει ένα απέραντο πάρκο διασκέδασης προσφέροντας αλκοόλ και θεάματα προς τέρψιν του λεκανοπεδίου Αττικής με αποτέλεσμα την επιβάρυνση του περιβάλλοντος και την ηχορρύπανση; Τι φταίνει οι ατυχείς δημότες που χρυσοπληρώνουν το δικαίωμά τους να κατοικούν σε μία κατ' επίφασιν προνομιούχο περιοχή η οποία συνεχώς υποβαθμίζεται με την συμβολή η την ανοχή των δημοτικών αρχόντων;

Εσείς κύριε Δήμαρχε, καθώς και ο κύριος Θωμάκος δηλώσατε ότι σκοπεύετε να «αξιοποιήσετε» περαιτέρω το Άλσος με γιορτή κρασιού και άλλες εκδηλώσεις. Εμείς από την δική μας πλευρά, δηλώνουμε ότι αυτή είναι απλώς μία καταγραφή των απόψεων μας , τις οποίες πολλοί από εμάς σας έχουμε ήδη γνωστοποιήσει και ότι δεν θα σταματήσουμε εδώ. Δεν πρόκειται να αφήσουμε τους υποτιθέμενους ταγούς του «προαστίου» μας να υποβαθμίζουν καθημερινά ερήμην μας την ποιότητα της ζωής μας.

Σε περίπτωση επανάληψης παρόμοιας εκδήλωσης θα κληθεί ο εισαγγελέας να εφαρμόσει το νόμο και να σταματήσει την κατά κοινή παραδοχή παρανομία. Δεν σκοπεύουμε να ξαναγίνουμε εμείς μπαλλάκια μεταξύ Δήμου, Αστυνομικού Τμήματος Κηφισιάς και Αμέσου Δράσεως διαπληκτιζόμενοι χωρίς αποτέλεσμα τις μεταμεσονύκτιες ώρες να βρούμε ποιος είναι ο αρμόδιος να επιβάλλει τον νόμο και την τάξη. Και βέβαια, αν χρειαστεί, τον τελευταίο λόγο για την αποκατάσταση της νομιμότητας θα έχει το Συμβούλιο της Επικρατείας.

(Ακολουθούν **222** υπογραφές κατοίκων αποκλειστικά από την περιφέρεια του Άλσους)

Συντονισμός :
Ασπασία Απέργη – Περίδα
Μενάνδρου 1
Τηλ. 210 – 8083 - 784

Προς το Υ.ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ.
Γενική Διεύθυνση Περιβάλλοντος
Τμήμα Καταπολεμήσεως Θορύβων
Πατησίων 147
Αθήνα 122 51

Κηφισιά, 14 Ιανουαρίου 2004

Αγαπητέ κύριε Ψύχα,

Ο Σύλλογος Προστασίας Κηφισιάς, μέλημα και σκοπός του οποίου είναι η προστασία του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος, καθώς και η αποτροπή της υποβάθμισης του προαστίου μας που επιχειρείται με αποκλειστικό σκοπό το κέρδος, σας υποβάλλει αντίγραφο της διαμαρτυρίας 222 περιοίκων του Άλσους Κηφισιάς προς το Δήμαρχο Κηφισιάς, κύριο Νικόλαο Χιωτάκη για την προκληθείσα ηχορύπανση και ρύπανση από τη «Γιορτή Μπύρας» που έγινε στο Άλσος Κηφισιάς από 5 έως 14 Σεπτεμβρίου 2003.

Γνωρίζοντας την ευαισθησία, τη μέριμνα και τους αγώνες του Υ.ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ. για τη διαφύλαξη του περιβάλλοντος, παρακαλούμε να έχουμε τη γνωμάτευσή σας ως προς τις συνέπειες τέτοιων εκδηλώσεων σχετικά με την απαράδεκτη ηχορύπανση που υποβαθμίζει την ποιότητα ζωής των περιοίκων και της Κηφισιάς γενικότερα.

Με εκτίμηση,

Πάνος Ραυτόπουλος
Πρόεδρος

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ Π.Ε.ΧΩ.Δ.Ε
ΓΕΝ. Δ/ΝΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
Δ/ΝΣΗ Ε.Α.Ρ.Θ
ΤΜΗΜΑ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗΣ ΘΟΡΥΒΟΥ

Αθήνα 20 - 1- 2004
Αρ.Πρωτ.: 130207

Πατησίων 147, Αθήνα 112 51
Πληροφορ. : Κ. Ψύχας
Τηλ / Fax : 210-8646065

ΠΡΟΣ : Σύλλογο Προστασίας Κηφισιάς
→ Διονύσου 65, Κηφισιά 145 63
Υπ' όψη κ. Π. Ραυτόπουλου

ΚΟΙΝ. Δήμος Κηφισιάς
Γραφείο κ. Δημάρχου
Διονύσου και Μυρσίνης,
Κηφισιά 145 62

ΘΕΜΑ : Ηχορύπανση από υπαίθριες ψυχαγωγικές δραστηριότητες

ΣΧΕΤ. : Έγγραφό σας με ημ/νια 14-1-2004

Σε απάντηση του από 14-1-2004 εγγράφου του Συλλόγου Προστασίας Κηφισιάς με θέμα τις συνέπειες από διοργάνωση ψυχαγωγικών δραστηριοτήτων και συγκεκριμένα την "Γιορτή Μπύρας" που διεξήχθη εντός του άλσους Κηφισιάς από 5-14 Σεπτεμβρίου 2003, έχουμε να παρατηρήσουμε τα εξής :

Από την εμπειρία μας, οι στάθμες που δημιουργούνται σε απόσταση 15-20 μέτρων από παρόμοιες υπαίθριες ψυχαγωγικές εκδηλώσεις μπορούν να είναι μεγαλύτερες και από 90 dB(A) της μέσης ισοδύναμης ηχοστάθμης.

Κατά την Παγκόσμια Οργάνωση Υγείας (ΠΟΥ) τα όρια περιβαλλοντικού θορύβου στο εξωτερικό των κατοικιών κατά την διάρκεια της νύκτας, ούτως ώστε να μπορεί κάποιος να κοιμηθεί με ανοικτά παράθυρα, είναι 45 dB(A) της μέσης ισοδύναμης ηχοστάθμης (Leq).

Για λόγους σύγκρισης, αναφέρεται ότι το θεσμοθετημένο όριο -δηλαδή η ανώτατη επιτρεπόμενη ηχοστάθμη- της Ελληνικής νομοθεσίας για θόρυβο από σταθερές μηχανολογικές εγκαταστάσεις σε περιοχές κατοικίας είναι τα 50 dB(A) στο όριο της ιδιοκτησίας (Π.Δ. 1180/81, ΦΕΚ293/Α/6-10-1981).

Από τα παραπάνω προκύπτει ότι τα παράπονα των κατοίκων -από θορύβους σε παρόμοιες δραστηριότητες- είναι απολύτως δικαιολογημένα εφόσον δημιουργούνται ηχοστάθμες μεγαλύτερες, έως και κατά 40 dB(A), των υφιστάμενων ορίων περιβαλλοντικού θορύβου από άλλες πηγές.

Δεν νομίζουμε ότι υπάρχει ανάγκη να επεκταθούμε σε θέματα επιπτώσεων από τον περιβαλλοντικό θόρυβο στην υγεία των πολιτών εφόσον έχουν, τόσο διεθνώς όσο και σε Ευρωπαϊκό επίπεδο, τεκμηριωθεί πλέον επαρκώς έτσι ώστε να μην επιδέχονται ουδεμία αμφισβήτηση. Να σημειωθεί απλά πως ενόχληση θορύβου κατά τις νυκτερινές ώρες σημαίνει επίσης και παρενόχληση ύπνου, δημιουργία άγχους που με την σειρά του επιφέρει δυσμενείς παρενέργειες στη φυσική και ψυχική υγεία κλπ.

Πέραν του θορύβου όμως, υπάρχει δυσaráσκεια κατοίκων και για άλλες περιβαλλοντικές οχλήσεις που προέρχονται από τις παραπάνω εκδηλώσεις όπως οσμές, απορρίμματα, κυκλοφοριακά προβλήματα που δημιουργούνται από την προσέλευση, στάθμευση και αποχώρηση των οχημάτων του κοινού και ιδιαίτερα κατά τις νυκτερινές ώρες, οχλήσεις που προέρχονται από διαπληκτισμούς λόγω μέθης κλπ. Άλλωστε η κλασσική εικόνα "εορτών μπύρας" (ή κρασιού κλπ) στηρίζεται πλέον όλο και περισσότερο σε ισχυρά οπτικοακουστικά εφέ ώστε να προσελκύσουν το απαραίτητο κοινό αλλά και να δημιουργηθεί η κατάσταση ευφορίας που χρειάζεται για την επιτυχία και αποδοτική λειτουργία τους.

Ο θόρυβος που εκπέμπεται από τις εν λόγω ψυχαγωγικές δραστηριότητες προέρχεται κυρίως :

- α) από φωνές και γέλια του κοινού σε συνδυασμό με δυνατή μουσική, τραγούδια κλπ
- β) από τοπικά κυκλοφοριακά προβλήματα, και
- γ) από υποστηρικτικές εγκαταστάσεις (γεννήτριες κλπ)

Οι δυο πρώτες πηγές δεν είναι δυνατόν να ελεγχθούν με τεχνικές διαδικασίες, επομένως η θέσπιση ανωτάτων ορίων θορύβου λειτουργίας των δραστηριοτήτων αυτών δεν μπορεί να προσφέρει ουδεμία προστασία.

Στο σημείο αυτό πρέπει να επισημανθεί ότι ως ελάχιστη απόσταση για αποφυγή όχλησης από μουσική υπαίθριων κέντρων διασκέδασης έχει τεθεί (Απόφαση Α5/3010, ΦΕΚ 593/Β/2-10-1985 περί μέτρων προστασίας της Δημόσιας Υγείας από θορύβους μουσικής των κέντρων διασκέδασης και λοιπών καταστημάτων) η απόσταση των 300 μέτρων από την πλησιέστερη κατοικία.

Επίσης, έχει τεθεί ως ελάχιστη απόσταση από εγκαταστάσεις που συνδυάζονται με ψυχαγωγικές δραστηριότητες όπως λούνα πάρκ κλπ (Απόφαση 7034/1298, ΦΕΚ 368/Β/2000) η τήρηση της απόστασης των 150 μέτρων από την πλησιέστερη κατοικία (και με δυνατότητα περαιτέρω επιμήκυνσης της απόστασης αυτής).

Το άλσος Κηφισιάς στο μεγαλύτερο μέρος του ευρίσκεται περιμετρικά σε επαφή με κατοικίες και αυτό σημαίνει ότι δεν είναι από πλευράς τοποθέσίας -αλλά ούτε και μεγέθους- κατάλληλο για χρήσεις ψυχαγωγικών δραστηριοτήτων που βασίζονται σε δημιουργία υψηλής στάθμης θορύβου ώστε να λειτουργήσουν αποδοτικά.

Στις σημερινές δύσκολες - από πλευράς διαβίωσης - αστικές συνθήκες, η μέριμνα κάθε τοπικής αυτοδιοίκησης οφείλει να είναι αφενός μεν ο έλεγχος και η καταστολή κάθε πηγής ηχορύπανσης, αφετέρου δε η προσπάθεια εξεύρεσης πρόσθετων τρόπων προστασίας της ηρεμίας των κατοίκων συμπεριλαμβανομένης της προσπάθειας προφύλαξης ήδη "ήσυχων" περιοχών εντός των διοικητικών των ορίων.

Η προφύλαξη "ήσυχων" περιοχών αλλά και η ανάγκη δημιουργίας νέων "ήσυχων" περιοχών επιβάλλεται άλλωστε και από την πρόσφατα υιοθετημένη Ευρωπαϊκή Οδηγία 2002/49 για την αξιολόγηση και διαχείριση του περιβαλλοντικού θορύβου.

Με την Οδηγία αυτή καθίσταται πλέον υποχρεωτική και η ανάληψη δράσης καταπολέμησης θορύβου σε τοπικό επίπεδο.

Η ενσωμάτωση της Οδηγίας αυτής στην Ελληνική νομοθεσία αναμένεται κατά τα τέλη του 2004.

Η εξασφάλιση της ακουστικής προστασίας των πολιτών αποτελεί φυσικά και υποχρέωση του ΥΠΕΧΩΔΕ.

Στο πλαίσιο αυτό η Υπηρεσία μας, βάσει της αρμοδιότητας που παρέχεται στο ΥΠΕΧΩΔΕ με το νόμο 1650/86 για την προστασία του περιβάλλοντος, είναι υποχρεωμένη να λάβει τα μέτρα που θεωρεί ως απαραίτητα για την στοιχειώδη διασφάλιση του -αυτονόητου κατά τα άλλα- δικαιώματος των κατοίκων για μια ήρεμη διαβίωση.

Συνοψίζοντας τα όσα αναφέρθηκαν παραπάνω, η Υπηρεσία μας θεωρεί ότι θα πρέπει να απαγορεύεται ρητώς παντός είδους δραστηριότητα (εμπορική ή όχι) εντός του άλσους Κηφισιάς εφόσον δημιουργεί συνθήκες που υποβαθμίζουν το ακουστικό περιβάλλον της άμεσης περιοχής έστω και για μια ημέρα.

Για τους λόγους αυτούς πιστεύουμε ότι οι Δημοτικές αρχές της Κηφισιάς, προς τους οποίους κοινοποιείται η παρούσα, συνειδητοποιώντας την υποβάθμιση του ακουστικού περιβάλλοντος θα αρνηθούν κάθε παρόμοια μελλοντική χρήση εντός του άλσους προφυλάσσοντας τους δημότες τους από ενόχληση και τους ίδιους από πιθανές κυρώσεις.

Παραμένουμε στη διάθεση του Συλλόγου σας όπως και του Δήμου Κηφισιάς για κάθε συμπληρωματική πληροφορία ή βοήθεια στα θέματα καταπολέμησης θορύβου.

Ο Δ/ΝΤΗΣ
α.α.

Π. ΖΗΚΟΣ

ΕΣΩΤΕΡ. ΔΙΑΝΟΜΗ

1. Αρχείο Δ/σης ΕΑΡΘ
2. Τμήμα Καταπολέμησης Θορύβου
3. Κ. Ψύχας

ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ

Ο Προϊστ. του Γραφ. Γραμματείας
α.α.

Δ. ΜΑΝΤΗ

κύριο Γιώργο Σαρηγιάννη
Καθηγητή Ε.Μ.Π.
Αριστοφάνους 8
Μαρούσι 151 22

Κηφισιά, 24 Νοεμβρίου 2003

Αγαπητέ κύριε Σαρηγιάννη,

Μετά την τηλεφωνική επικοινωνία και συνεννόηση που κάναμε την περασμένη Κυριακή 23 Νοεμβρίου, ο Σύλλογός μας ετοίμασε το φάκελο «Άλσος Κηφισιάς». Εν συντομία, ο Σύλλογός μας έχει ως σκοπούς την «*προστασία του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος, την διατήρηση της Κηφισιάς ως κηπούπολης και περιοχής αμιγούς κατοικίας και την διαφύλαξη της πνευματικής και πολιτιστικής της ταυτότητας...*». Μέσα σε αυτά τα πλαίσια αγωνιζόμαστε τελευταία, όπως σας εξήγησα τηλεφωνικώς, μεταξύ άλλων και στην διάσωση του παλιού, και μοναδικού από πολλές απόψεις, Άλσους της κεντρικής πλατείας της Κηφισιάς. Πρόσφατα ο Δήμος Κηφισιάς φιλοξένησε ανεπίτρεπτες λειτουργίες στο χώρο αυτό, όπως την γιορτή της μπύρας κατά το πρότυπο του Oktoberfest του Μονάχου (!)· τελευταία δε, εξέφρασε την πρόθεσή του να αντικαταστήσει την παλιά μαντεμένα περίφραξη κατασκευής του 1904 με μία σύγχρονη περίφραξη !!!!

Στον φάκελο που σας στέλνουμε θα βρείτε τη σημερινή γενική εικόνα του Άλσους, *φωτογραφικά τεκμηριωμένη* με τα παλιά μαρμάρινα ιστορικά στοιχεία της περίφραξής του και *τοπογραφικά αποτυπωμένη* με τα σχήματα όλων των παρτεριών καθώς και τις θέσεις των αιωνόβιων και ορισμένων σπανίων δένδρων του. Δεν μπορεί, νομίζουμε, να περάσει απαρατήρητο και το κηποτεχνικό σχέδιο - αγνώστου κηποτέχνη - του Άλσους!

Εν όψει της γενικής τάσης της εποχής μας, για «*αξιοποίηση*» και «*ανάπτυξη*» των πάντων, όχι μόνο στον ιδιωτικό αλλά δυστυχώς και στο δημόσιο τομέα, και μέσα στα πλαίσια των στόχων του Συλλόγου μας, *ζητάμε την βοήθεια και την συνδρομή του πρώτου Πνευματικού Ιδρύματος της χώρας μας, του Εθνικού Μετσοβίου Πολυτεχνείου, να εκπονήσει μελέτη προστασίας και χαρακτηρισμού του ιστορικού αυτού Άλσους ως διατηρητέου.*

Είμαστε, ο Σύλλογος και εγώ προσωπικά, στη διάθεσή σας για κάθε συμπληρωματική πληροφορία ή διευκρίνιση που μπορεί να χρειαστείτε στην περίπτωση που θα αποφασίσει το Τμήμα Αρχιτεκτόνων του Ε.Μ.Π. να ασχοληθεί με το παραπάνω θέμα. Σας ευχαριστούμε εκ των προτέρων.

Με πολύ εκτίμηση,

Πάνος Ραυτόπουλος
Αρχιτέκτων Ε.Μ.Π.
Πρόεδρος Συλλόγου Προστασίας Κηφισιάς

Η εξωτερική είσοδος (πύλη) του Άλσους από την πλατεία Πλατάνου
(Η σιδερένια πόρτα δεν είναι η αυθεντική)

Η εξωτερική είσοδος (πύλη) του Άλσους όπως φαίνεται εσωτερικά

Λεπτομέρεια του συμπαγούς μαρμάρινου σκαλομεριού της εισόδου

Η παλιά αυθεντική τετράφυλλη πόρτα υποβασταζόμενη από τον μαρμάρινο συμπαγή νεοκλασικό πυλώνα

Συμπαγής μαρμάρινος πεσσός της
εξωτερικής περιφραξης (είσοδος
από την πλατεία Πλατάνου)

Τα συμπαγή μαρμάρινα σκαλοπάτια
της κύριας εισόδου του Άλσους

Ο συμπαγής μαρμάρινος πυλώνας μιας πλάγιας εισόδου

Η είσοδος του Άλσους από την μεριά του σταθμού του τρένου
(η περιφραγή αυτής της πλευράς έχει αντικατασταθεί με σύγχρονο γαλβανισμένο πλέγμα)

**Λεπτομέρεια της στέψης των πυλώνων με την
παλιά μαντεμένα υποδοχή του φωτιστικού**
(...διανθισμένη με την διαφημιστική πινακίδα του αυθαίρετου καφενείου!)

Το χαρακτηριστικό παλιό μαντεμένιο κάγκελο της Κηφισιάς περιφράζει
και το Άλσος σε ποσοστό 70%

Λεπτομέρειες του ραβδωτού ορθοστάτη της παλιάς
περίφραξης με απόληξη το γνωστό μας κουκουνάρι

Η παλιά συμπαγής μαρμάρινη λίμνη στον άξονα του κεντρικού
διαδρόμου του Άλσους

Λεπτομέρεια του τοιχώματος της λίμνης

Παλιό μαρμάρινο συμπαγές στοιχείο (κιλλίβας;)

Άποψη του κεντρικού διαδρόμου του Άλσους

Χαρακτηριστική εικόνα της βλάστησης και των παρτεριών του Άλσους

Το πιο γυμνό τμήμα του Άλσους

**Το κυκλικό παρτέρι - κοντά στην είσοδο - με την προτομή του
πρωθυπουργού και Κηφισιώτη Θ. Δηλιγιάννη (1824-1905)**

Η παλιά δεξαμενή ύδρευσης του Άλσους με τα αρχικά Σ.Α.
(Εταιρεία «Σιδηρόδρομοι Αττικής», ιδρύτρια και ιδιοκτήτρια
του Άλσους από το 1904)

Σύγχρονο κτίσμα μικτής κατασκευής (τούβλο και ξύλο) που στεγάζει
το γραφείο του Δήμου Κηφισιάς

Η πλατφόρμα των διαφόρων εκδηλώσεων (χορού;)

Ένα στέγαστρο με επικάλυψη λαμαρίνα

Η πέτρινη κυκλική λίμνη που κάποτε φιλοξενούσε χρυσόψαρα

Το κτίσμα των αποχωρητηρίων

Εγκαταλελειμμένα κλουβιά πουλιών στεγασμένα με ελληνίτ!

Κτίσμα (λυόμενο;) άγνωστης χρήσης

Απόψεις του παράφωνου και συνάμα αυθαίρετου καφενείου

**Άποψη της πλαϊνής εισόδου (οδού Αδριανού) από παρακείμενο
Δώμα (διακρίνεται το αυθαίρετο καφενείο και η αυθαίρετη
στάθμευση αυτοκινήτων εντός του Άλσους)**

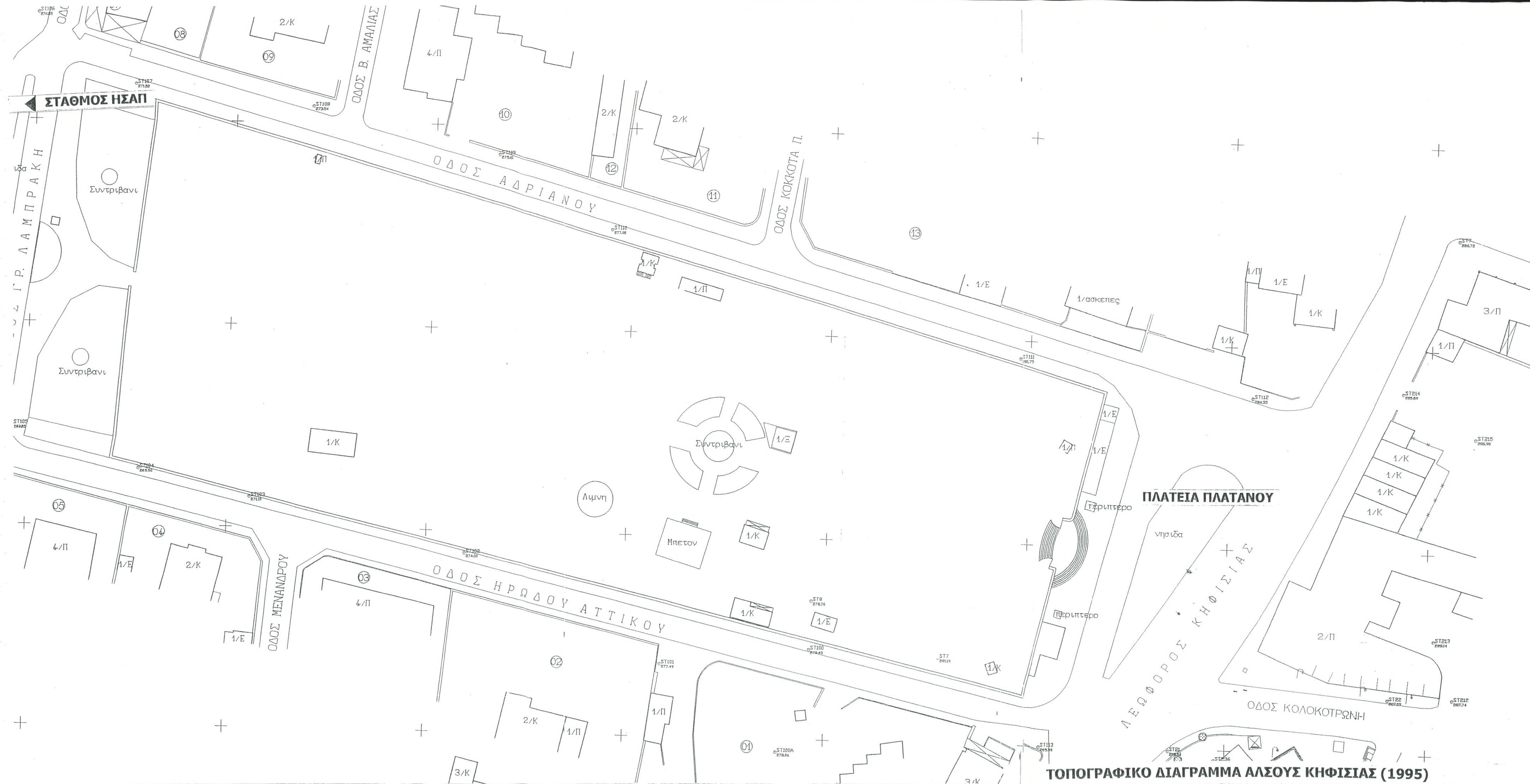
Η «καλαισθησία» που επικρατεί έξω από το καφενείο

Η παραβίαση του Άλλους από ιδιωτικής χρήσεως αυτοκίνητα

Τα αποτελέσματα της γιορτής της μπύρας (Oktoberfest)!

ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ
ΣΧΟΛΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ
ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΠΑΤΗΣΙΩΝ 42, 106 82 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ: 210 772 3871 - 2, FAX: 210 772 3873
e.mail: president@central.ntua.gr
http:// www.arch.ntua.gr

Αθήνα, 20-1-2004
Αρ. πρωτ. 369

Προς το Υπουργείο Πολιτισμού
Εφορεία Νεωτέρων Μνημείων Αττικής
Λυσίου και Κλεψύδρας 1 105 56 Αθήνα

Η Γενική Συνέλευση της Σχολής Αρχιτεκτόνων, στη Συνεδρίασή της της 14^{ης} Ιανουαρίου 2004 ενέκρινε πρόταση του Τομέα Πολεοδομίας σύμφωνα με την οποία προτείνεται να χαρακτηριστεί ως «διατηρητέο μνημείο» το Άλσος Κηφισιάς.

Το εν θέματι Άλσος, δημιουργήθηκε το 1901 σε σύνθεση νεοκλασική με στοιχεία art-nouveau και περιέχει πολλά στοιχεία εικοδομικής των ρυθμών αυτών, όπως μαρμάρινες κλίμακες και πεσσούς, κιγκλιδώματα, φανοστάτες και καθίσματα κ.α. Η σημερινή κατάσταση του Άλσους έχει υποστεί πολλές παρεμβάσεις οι οποίες όμως είναι αναστρέψιμες, και η κήρυξή του ως προστατευόμενου μνημείου θα καταστήσει δυνατή την απομάκρυνση των ξένων στοιχείων, την αναστήλωσή του και την συντήρησή του. Σημειώνεται ότι είναι από τα λίγα δείγματα δημοσίων ελευθέρων χώρων με συγκεκριμένη συνθετική διαμόρφωση, των αρχών του παρελθόντος αιώνα και η προστασία του θα συμβάλει και γενικότερα στην διατήρηση ενός τομέα της αρχιτεκτονικής μας κληρονομιάς ο οποίος πολύ λίγο έχει γίνει αντικείμενο προσοχής και μελέτης. Σχετική έκθεση εκπόνησε με εντολή του Τομέα Πολεοδομίας ο καθηγητής κ. Γεώργιος Σαρηγιάννης η οποία και συνυποβάλλεται.

Γ. Γεράκης
Αν. Καθηγητής

Πρόεδρος της Σχολής Αρχ/νων

Κοιν.
- Σύλλογος Προστασίας Κηφισιάς, Διονύσου 65 145 63
- Τομείς Σχολής

**ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ
ΣΧΟΛΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ
ΤΟΜΕΑΣ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ & ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ**

Πατησίων 42, 10682 Αθήνα Τηλ. 30 10 772 3793 Fax 7723 819 E-mail: urbareg@central.ntua.gr

Καθηγητής Γεώργιος Μ. Σαρηγιάννης

ΑΛΣΟΣ ΚΗΦΙΣΙΑΣ

ΕΚΘΕΣΗ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ

ΑΘΗΝΑ, ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2003

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Η ιστορική και αρχιτεκτονική κληρονομιά στην χώρα μας, είναι γενικώς υπό διωγμόν μετά την στροφή της ελληνικής οικονομίας στην εκμετάλλευση της αστικής γής και οικοδομής, στροφή που οριστικοποιήθηκε μετά τον Πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο με αιχμές έντασης τον Μεσοπόλεμο (καταστροφή του επίσημου κέντρου της Αθήνας από πολυτελείς πολυκατοικίες), την δεκαετία του '50 (καταστροφή της ευρύτερης περιοχής του Δήμου Αθηναίων από την πανάθλια «αθηναϊκή πολυκατοικία»), και μετά το 1968 (καταστροφή των αθηναϊκών προαστείων με την μεταφορά της πολυκατοικιοποίησης και σ' αυτά).

Αντιδράσεις υπήρξαν ελάχιστες, ιδίως μέχρι το 1970 όπου κατεδαφίστηκαν αληθινά καλλιτεχνικά έργα της νεοκλασικής αρχιτεκτονικής μας, και είναι θαύμα το πώς διασώθηκαν όσα έχουν διασωθεί. Κάποιο κίνημα αντίστασης άρχισε να εμφανίζεται μετά το 1974, χάρις στο οποίο σήμερα η προστασία της αρχιτεκτονικής μας κληρονομιάς έχει γίνει θεσμός και συνείδηση, αν όχι σε όσο βαθμό απαιτείται, τουλάχιστον σε στοιχειωδώς επαρκή ώστε σημαντικά έργα να μπορούν να διασωθούν. Σειρά νομοθετημάτων μετά το 1981 βοήθησαν α' αυτό, εν πολλοίς εξειδικεύοντας τον Αρχαιολογικό Νόμο του 1932, αν και οι πιέσεις των «επενδυτών» ήταν και είναι ισχυρές, ιδίως μετά το 1985. Παρ' όλα αυτά η κατάσταση, αν και δεν είναι δυνατόν να χαρακτηριστεί ικανοποιητική, εν τούτοις είναι τέτοια που μια ομάδα δραστήριων και ευαίσθητων κατοίκων να είναι σε θέση αρκετές φορές να πετυχαίνει την προστασία αρχιτεκτονικών θησαυρών (παρ' όλο που αυτό σε ευνοούμενες κοινωνίες είναι υποχρέωση του ίδιου του Κράτους, το οποίο αυτόντο κινείται αυτεπάγγελα).

Στα πλαίσια αυτά με χαρά δέχτηκα να βοηθήσω τον Σύλλογο Προστασίας Κηφισιάς στην προσπάθειά του να διασώσει το περίφημο «Αλσος Κηφισιάς» οι παρεμβάσεις στο οποίο είναι επιεικώς απαράδεκτες, ευτυχώς όμως προς το παρόν αναστρέψιμες. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι το σύνολο σχεδόν των προσπαθειών στην Αθήνα έχει εστιαστεί στην διάσωση κτηρίων και όχι ελευθέρων χώρων, έτσι, δημόσιοι χώροι όπως οι ιστορικές πλατείες και τα άλση των Αθηνών κακοποιούνται ασύστολα, και έπρεπε να κατασκευαστεί το έκτρωμα της Πλατείας Ομονοίας για να ξεγεραθεί η Κοινή Γνώμη και στον τομέα των δημοσίων χώρων. Άλση κατασκευασμένα προ εκατό και πλέον ετών, σε μορφολογικά πρότυπα του νεοκλασικισμού και της art nouveau έχομε διάσπαρτα στην Αθήνα και στην Ελλάδα, μόνο που αγνοούνται και αλλοιώνονται, και μία περίπτωση είναι και το Αλσος της Κηφισιάς, που δημιουργήθηκε το 1901. Η προκαταρκτική έρευνα που έγινε οδηγεί σε μια σειρά διαπιστώσεων και αντίστοιχων προτάσεων και κυρίως στην *sine qua non* πρόταση της ανακήρυξης του από το Υπουργείο Πολιτισμού ως διατηρητέου μνημείου. Χωρίς την ανακήρυξη αυτή, κάθε προσπάθεια συλλόγων, φορέων και προσώπων θα είναι μετέωρη και στο έλεος κάθε «φιλοπρόοδης» (ακόμη και καλοπροαίρετης, μια και λείπει η απαραίτητη Παιδεία) τοπικής Εξουσίας, με αποτελέσματα όσα υπάρχουν σήμερα μέσα στο Αλσος, και ακόμη χειρότερα.

Ας ελπίσουμε ότι οι αρμόδιες Αρχές —εν προκειμένω η Αρχιτεκτονική Σχολή και το Υπουργείο Πολιτισμού— θα βοηθήσουν ουσιαστικά και αποφασιστικά στην κατεύθυνση αυτή, δίνοντας και στον Δήμο Κηφισιάς ένα σημαντικό όπλο για την προστασία της όποιας αρχιτεκτονικής κληρονομιάς έχει απομείνει πλέον, στο πάλαι ποτέ φημισμένο αυτό προάστειο.

(Γ.Μ. Σαρηγιάννης)

ΕΚΘΕΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΑΛΣΟΥΣ ΚΗΦΙΣΙΑΣ

Ιστορικό.

Η εταιρεία Σιδηροδρόμων Αττικής εγκαινίασε την γραμμή Αθήνας-Κηφισιάς τον Φεβρουάριο του 1885, και τον Ιούνιο του ίδιου έτους εγκαινιάστηκε και η γραμμή από το Ηράκλειο μέχρι το Λαύριο. Το Αλσος Κηφισιάς δημιουργήθηκε το 1901 με χρηματοδότηση της εταιρείας Σιδηροδρόμων Αττικής με το ποσό των 600.000 δραχμών – το 1891 με χρηματοδότηση επίσης της ίδιας εταιρείας είχε κατασκευαστεί ο ηλεκτροφωτισμός της Κηφισιάς με το ποσό των 500.000 δραχμών. Οι χρηματοδοτήσεις αυτές ήταν επ' ωφελεία και της εταιρείας δεδομένου ότι προσέλκυαν κόσμο στο Αλσος και στην Κηφισιά και αύξαναν την επιβατική κίνηση των τραίνων της, ανάλογη πολιτική είχε ακολουθήσει η ίδια εταιρεία και στο Νέο Φάληρο όπου συνέδεσε την λειτουργία του τραίνου Πειραιά-Αθήνας με το ψυχαγωγικό κέντρο Νέου Φαλήρου που περιλάμβανε μεγάλο ξενοδοχείο, θερινό θέατρο, κήπους, κέντρα διασκέδασης και εγκαταστάσεις θαλασσίων λουτρών. Κατά το τέλος της δεκαετίας του 1920 το Αλσος περιήλθε στην κυριότητα της τότε Κοινότητας Κηφισιάς (1928;).

Η σιδηροδρομική γραμμή Αθηνών (Πλατείας Λαυρίου) - Κηφισιάς, εξυπηρετούσε εκτός από τους κατοίκους των αγροτικών οικισμών Μαρουσιού και Ηρακλείου, και τις εξοχικές περιοχές Αλυσσίδας (Ανω Πατήσια) και κυρίως της Κηφισιάς, στην οποία έφθανε σε 45 λεπτά. Η Κηφισιά στον 19^ο –αρχές του 20ου αιώνα υπήρξε τόπος θερινής διαμονής της μεγάλης αστικής τάξης της Αθήνας, όπως άλλωστε και επί ρωμαίων, (στην Κηφισιά είχε μια μεγάλη αγρέπταυλη ο Ηρώδης ο Αττικός), αλλά και επί ενετών οι προεξάρχοντες ενετοί κατοικούσαν στην Κηφισιά και ακόμη, στην οθωμανική περίοδο, αποτελούσε τόπο θερινής διαμονής των υψηλόβαθμων οθωμανών αξιωματούχων, και του ίδιου του πασά της Αθήνας – αναφέρεται ήδη από τον Εβλιγιά Τσελεμπή στα 1667 ως «...κωμόπολις μέσα σε εύφορο κάμπο στολισμένη με τρακόσια παραδεισένια όμορφα σπίτια, σκεπασμένα με κεραμίδια της οποίας οι κάτοικοι είναι μισοί μουσουλμάνοι και μισοί άπιστοι ραγιάδες...περίφημα είναι τα όμορφα άσπρα τραγανά κεράσια της...».

Η δρομολόγηση του σιδηροδρόμου, επιτάχυνε τους ρυθμούς ανάπτυξης της Κηφισιάς ως θερέτρου πολυτελείας, με την συνεχώς αυξανόμενη οικοδόμηση πολυτελών επαύλεων είτε νεοκλασικού ρυθμού, είτε ρυθμού γερμανικών αγρεπαύλεων του 19^{ου} αιώνα διαφόρων εκλεκτικιστικών ρυθμών και μορφών. Πρωθυπουργοί και υπουργοί, τραπεζίτες, ανώτατοι δικαστικοί και στρατιωτικοί, καθηγητές Πανεπιστημίου, έμποροι, κεφαλαιούχοι της

διασποράς, εφοπλιστές και βιομήχανοι, οικοδόμησαν επαύλεις, κτίστηκαν και λειτούργησαν μεγάλα και πολυτελή ξενοδοχεία και κέντρα αναψυχής, δρόμοι και πλατείες διανοίχτηκαν, φυτεύθηκαν και ηλεκτροφωτίστηκαν σε όλη την διάρκεια του δεύτερου μισού του 19^{ου} –αρχών του 20ου αιώνα. Στα πλαίσια αυτά ήλθαν από την Κωνσταντινούπολη ανθοκηπουροί οι οποίοι σχεδίασαν και φύτευσαν τους ιδιωτικούς κήπους των επαύλεων αλλά και του Αλσους – δεν είναι γνωστός ο σχεδιαστής της σύνθεσης του Αλσους, αν δηλαδή ήταν ένας από αυτούς ή κάποιος επώνυμος αρχιτέκτονας.

Στα πλαίσια αυτά, η κατασκευή του Αλσους Κηφισιάς αποτέλεσε φυσική συνέχεια αλλά και μοχλός αυτής της ανάπτυξης, και είναι συνδεδεμένο με την ιστορία όχι μόνο της ίδιας της Κηφισιάς αλλά και της γενικότερης ιστορίας της Αθήνας και της μεγάλης αστικής τάξης της στην εποχή της ακμής της, αποτελεί επομένως ένα σημαντικό ιστορικό μνημείο της νεώτερης ιστορίας μας.

Από πολεοδομικής πλευράς, είναι τυπικό παράδειγμα αστικού άλσους μέσα στην καρδιά ενός εξοχικού προαστείου, το οποίο συνδέει τον πόλο επικοινωνίας του προαστείου με την Αθήνα –σταθμός τραίνου, με το κέντρο της πόλης που εκτείνεται από την Πλατεία Πλατάνου προς την παλιά Κηφισιά (Αλώνια, Άγιος Δημήτριος). Πρακτικά, η «είσοδος» στο προάστιο γινόταν διά μέσου του Αλσους, η πρόσβαση της Κηφισιάς απ' ευθείας από την Πλατεία Πλατάνου ήταν μόνο για τους ερχόμενους οδικά μέσω Αμαρουσίου, αλλά μέχρι τον Πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο οι οδικές μεταφορές ήταν σε πολύ κατώτερη μοίρα από τις σιδηροδρομικές. Στο κάτω-κάτω στο τραίνο υπήρχε και πολυτελής «Πρώτη Θέση» και η διαδρομή ήταν σύντομη και άνετη σε 45 λεπτά (παρ' όλα τα κακεντρεχή ανέκδοτα που κυκλοφορούσαν για το «Θηρίο») ενώ οδικά με τις άμαξες μέσω μιάς ακόμη αδιαμόρφωτης και χωμάτινης «λεωφόρου» Κηφισιάς η διαδρομή ήταν μάλλον προβληματική.

Η αρχιτεκτονική σύνθεση του Αλσους

Η αρχιτεκτονική σύνθεση του Αλσους είναι μικτή, τυπική νεοκλασική αλλά και με νεώτερα στοιχεία. Διατάσσεται συμμετρικά στον κεντρικό του άξονα ο οποίος στα άκρα του περιλαμβάνει δύο μνημειώδεις εισόδους, στον σιδηροδρομικό σταθμό και στην Πλατεία Πλατάνου, και στην μέση του μια μεγάλη μαρμάρινη δεξαμενή με πίδακες, και δίπλα μια ακόμη δεξαμενή με φυσικούς λίθους, συντριβάνι και χρυσόψαρα.

Τόσο στον χάρτη «Ελευθερουδάκη-Bart όσο και στην αεροφωτογραφία του Οκτωβρίου του 1926 (την παλαιότερη που υπάρχει στο ΥΠΕΧΩΔΕ) φαίνεται το Αλσος να διαιρείται σε τρία μέρη, έτσι ώστε να συνεχίζονται οι δρόμοι που κατέληγαν στο Αλσος, και να διέρχονται μέσα από αυτό προφανώς ως πεζόδρομοι. Στους δρόμους αυτούς (Π.Κόκκοτα και Βασιλίσσης Αμαλίας από την πλευρά της Αδριανού και Μενάνδρου από την πλευρά της Ηρώδου του Αττικού -προβλεπόταν και η διάνοιξη της οδού Δαρειώτου, αλλά ακόμη είναι αδιάνοικτος) υπήρχαν και οι πλευρικές πύλες, ανά δύο στους δρόμους Ηρώδη του Αττικού και Αδριανού. Αντίστοιχα η σύνθεση του Αλσους σχημάτιζε δύο κάθετους άξονες στον μεγάλο άξονα σταθμού-Πλατείας Πλατάνου, και στην διασταύρωση του πρώτου άξονα υπάρχει η μεγάλη μαρμάρινη δεξαμενή με τον πίδακα. Οι άξονες αυτοί, τονίζονται επίσης με παρτέρια, «χαμηλών τόνων» όμως, και όχι όπως η κεντρική αλέα με υψηλά και πομπώδη δέντρα.

Το Αλσος περιβάλλεται από περίφραξη που αποτελείται από κτιστό τοίχο επί του οποίου υπάρχει κιγκλίδωμα από σιδηροκατασκευή. Το κιγκλίδωμα αποτελείται από χυτοσιδηρούς κιονόσχημους στύλους με στήριξη ελικοειδούς ελάσματος που καταλήγουν στην γνωστή «κουκουνάρα». Οι στύλοι συνδέονται με δύο σωλήνες διαμέτρου 4 εκατοστών περίπου και στην μέση του διαστήματος ανάμεσα στους στύλους υπάρχει κόσμημα σε μορφολογία art nouveau από χυτοσίδηρο. Ως προς την γενικότερη μορφολόγησή του Αλσους σημειώνεται ότι τα λοιπά κιγκλιδώματα και η σωζόμενη αυθεντική πύλη στην πλαϊνή πλευρά του Αλσους ενέχουν μορφές νεώτερες που θα μπορούσαν να θυμίζουν art nouveau, ή της γερμανικής της εκδοχής, του Jugendstil, άλλωστε η εποχή της κατασκευής του Αλσους (1901) δικαιολογούν την επιλογή μιας τέτοιας μορφολογίας, μορφολογία η οποία ενυπάρχει και σε πολλές από τις επαύλεις της Κηφισιάς.

Κατά πληροφορίες που παρασχέθηκαν από τον συνάδελφο κ.Μάνο Μπίρη, από τους δωρητές του Αλσους και της Κηφισιάς γενικότερα (στον ναό Μεταμόρφωσης Κεφαλαρίου κ.α) υπήρξε ο γνωστός Πολυχρόνης Κότσικας (εθνικοί ευεργέτες αδελφοί Κότσικα, Θεοχάρης (1857-1936) και Πολυχρόνης (1859-1922) από την Κάρυστο έμποροι και βιομήχανοι στην Αίγυπτο), ο οποίος έκτισε το μεγάλο κτήριο κατοικιών με τους δύο πύργους στην Χαλκίδα το 1907 (τωρινό Δημαρχείο της πόλης) με αρχιτέκτονα τον Ποθητό Καμάρα, που είχε σπουδάσει στην Γαλλία πιθανώς στην Ecole des Beaux Arts. Ο Κότσικας έκτισε και έπαυλη στην Κηφισιά η οποία σώζεται και σήμερα στην οδό Κασσαβέτη 19 με κατασκευαστή τον Ηλία Μπίρη και πιθανό αρχιτέκτονα τον Καμάρα (κτίστηκε την ίδια εποχή με το κτήριο της Χαλκίδας). Υπάρχει λοιπόν η πιθανότητα τα σχέδια του Αλσους λόγω της σχέσης του με τον Π.Κότσικα να τα εκπόνησε ο ίδιος αρχιτέκτονας, στην μορφολογία του οποίου ταιριάζουν με τα άλλα δύο γνωστά κτήριά του που αναφέρθηκαν, αυτό όμως πρέπει να αποτελέσει αντικείμενο ειδικότερης έρευνας.

Η σύνθεση του Αλσους είναι ακριβώς συνδυασμός αυστηρού νεοκλασικισμού με περισσότερο ελεύθερα στοιχεία, και συγκεκριμένα υπάρχει μια κεντρική αλέα η οποία συνδέει τις δύο κύριες και πολυτελείς εισόδους (του σταθμού του τραίνου και της Πλατείας Πλατάνου) αυστηρή, πομπώδης και συμμετρική η οποία έχει στον άξονά της την μεγαλοπρεπή δεξαμενή με το συντριβάνι. Συμμετρία, νεοκλασικά αρχιτεκτονικά στοιχεία και αντίστοιχη κηποτεχνία με μεγάλα δένδρα σε συμμετρική παράταξη –φοινιές και καστανιές- αλλά και μικρότερα κλαδεμένα σε γεωμετρικά σχήματα (υποθέτουμε ότι το κλάδεμα ήταν και τότε στην αυτή κατεύθυνση). Το υπόλοιπο τμήμα του άλσους όμως είναι σχεδιασμένο σε ελεύθερη σχεδόν σύνθεση με «νεφροειδή» σχήματα στα παρτέρια του, με την δεύτερη δεξαμενή σε «φυσική» διαμόρφωση με βράχους (αν και συμμετρική κυκλική) και δένδρα που δεν αναπτύσσουν συμμετρικό φύλλωμα, όπως πεύκα και πλατάνια.

Το Αλσος, ως μέρος μιάς συγκεκριμένης πολεοδομικής λειτουργίας περιλάμβανε και άλλα στοιχεία, όπως υδατόπυργο με διάτρητη μεταλλική επιγραφή ΑΛΣΟΣ ΚΗΦΙΣΙΑΣ Σ.Α. (Σ.Α. είναι τα αρχικά της εταιρείας «Σιδηρόδρομοι Αττικής») ο οποίος χρησίμευε για το πότισμα των δένδρων και φυτών του Αλσους και το πότισμα των αλόγων των δημοσίας χρήσης αμαξών που στάθμευαν στον δρόμο στην νότια πλευρά του Αλσους, παίρνοντας επιβάτες από το τραίνο προς το Κεφαλάρι ή την ίδια την Κηφισιά. Ο υδατόπυργος είναι απλός αλλά με έντονα μορφολογικά στοιχεία όπως οι κίονες με τα σιδηρά κιονόκρανα, η βάνα εξόδου του νερού με την σωλήνωση απορροής που είναι χαρακτηριστικό μνημείο βιομηχανικής αρχαιολογίας του 19^{ου} αιώνα, η διάτρητη ταινιωτή βάση του με την επιγραφή και η ίδια η κατασκευή του με ηλώσεις. Σημειώνεται ότι υπάρχει ακόμη και η σχετική μαρμάρινη γούρνα, από συμπαγές γκρίζο μάρμαρο Διονύσου η οποία φέρει και «τρίφτη πλύσης». Πιθανόν παλαιοί κηφισιώτες να μπορούσαν να μας πληροφορήσουν αν σε κάποια εποχή χρησίμευε η γούρνα και για πλύση ή έχει μεταφερθεί από κάποιο αρχοντικό ως ποτίστρα πλέον.

Θα πρέπει να αναρωτηθούμε και αυτό θα είναι και αντικείμενο παραπέρα έρευνας, για τον ρόλο του νερού στο Αλσος. Πέρα από τις δύο δεξαμενές, και δεδομένης της αφθονίας υδάτων στην Κηφισιά από το Κεφαλάρι, είναι πολύ πιθανόν να υπήρχε και συνεχής ή κατά ορισμένες ώρες ελεύθερη ροή νερού στα αυλάκια στο πλάι της κεντρικής αλέας, άλλωστε μέχρι την δεκαετία του 1960 έτρεχε ποτιστικό νερό στις οδούς Ηρώδου του Αττικού και Οθωνος που πότιζε περιβόλια στην Κάτω Κηφισιά, στην Μαγκουφάνα και αλλού.

Αλλοιώσεις και άλλες σύγχρονες παρεμβάσεις

Το Αλσος διατηρεί γενικά τα μορφολογικά και λειτουργικά στοιχεία καθώς και την φύτευση που είχε στην ακμή της λειτουργίας του στις αρχές του 20ού αιώνα, όμως έχει υποστεί πολλές μικροπροσθήκες και αλλοιώσεις οι οποίες στο μεγαλύτερο μέρος τους είναι αναστρέψιμες. Οι σημαντικότερες από τις απαράδεκτες αλλοιώσεις αυτές είναι :

Αντικατάσταση του σιδηρού κιγκλιδώματος στην πλευρά προς τον σταθμό του τραίνου από σύγχρονο ορθογωνικό συρματοπλέγμα

Προσθήκη κοινού ρομβοειδούς συρματοπλέγματος περιφράξεων σε όλη την περίμετρο του Αλσους (πλην των πλευρών όπου έχει αντικατασταθεί το σιδηρούν κιγκλιδωμά από το

συρματόπλεγμα που αναφέρθηκε). Το συρματόπλεγμα στηρίζεται σε σιδηρογωνιές οι οποίες στηρίζονται επάνω στους αυθεντικούς στύλους και το τοίχιο. Προφανώς στην εποχή της ίδρυσης του Αλσους η περίφραξη ήταν περισσότερο συμβολική παρά ουσιαστική, γι' αυτό και το κιγκλίδωμα έχει πολύ μεγάλα ανοίγματα και χαμηλό συνολικά ύψος, αργότερα προστέθηκε το ρομβοειδές συρματόπλεγμα.

Προσθήκη αγκαθωτού συρματοπλέγματος επάνω από πλάγιες θύρες της οδού Αδριανού.

Προσθήκη μικρών κτισμάτων, μόνιμων από οπτοπλινθοδομή και οπλισμένο σκυρόδεμα για διάφορες χρήσεις (κτίσμα που καλύπτει την γεώτρηση, υποσταθμούς ΔΕΗ, WC, κλωβοί ζωολογικού κήπου, αποθηκευτικοί χώροι κ.α.)

Προσθήκη μεγαλύτερων κτισμάτων λυόμενων με χρήση γραφείων δημοτικών υπηρεσιών, αναψυκτηρίου κ.α. Ειδικά ως προς το αναψυκτήριο πρέπει να σημειωθεί ότι έχει καταλάβει υπέρμετρο χώρο μέσα στο Αλσος με επεκτάσεις από πλαστικά και άλλες κατασκευές, ψυγεία εταιρειών κ.α. με εμφανείς διαφημίσεις που διασπούν την μορφή του Αλσους, αλλά και με λειτουργικά στοιχεία ποινικώς κολάσιμα όπως αποχέτευση αγνώστου προέλευσης υδάτων μέσα στο Αλσος. Υπήρχε βέβαια και στην αρχική κατάσταση του Αλσους αναψυκτήριο και ίσως και με περισσότερα καθίσματα αλλά άλλης μορφής ενταγμένης στο σύνολο του Αλσους.

Κατασκευή περιπτέρου από ξύλινη κατασκευή, σε περίοπτη θέση σχεδόν στο κέντρο του Αλσους και σε επαφή με την κεντρική μαρμαρίνη δεξαμενή, επάνω σε βάση πλακοστρωμένη με πλάκες Πηλίου. Η ξυλοκατασκευή αποτελείται από υποστύλωματα και κατασκευή κάλυψης η οποία υπερκαλύπτεται τελικά από κοινή λαμαρίνα και κάποια καφασωτά στις πλαϊνές πλευρές της. Η όλη κατασκευή είναι απαράδεκτη τόσο για την θέση της όσο και για την φθηνή μορφολογία της.

Κατασκευή εξέδρας πλακόστρωτης για διάφορες χρήσεις (εκδηλώσεις, παραστάσεις κ.α), επίσης απαράδεκτη κατασκευή, η οποία εδράζεται σε βάση με τοίχο που προσπαθεί να μιμηθεί χωρίς επιτυχία τον τοίχο περίφραξης του Αλσους. Η βάση είναι πλακοστρωμένη με λεπτές μαρμαρίνες πλάκες που σχηματίζουν ένα κυκλικό αστεροειδές σχήμα και γύρω από αυτό υπάρχει πλακόστρωση με πλάκες Πηλίου. Η άνοδος στην εξέδρα αυτή, γίνεται από κλίμακα με τρεις –τέσσερις βαθμίδες καλυμμένες από λευκό μάρμαρο δίκην κλιμακοστασίου φθηνής αθηναϊκής πολυκατοικίας. Σε κάποια θέση υπήρχε παλαιότερα εξέδρα για μουσική κλπ αλλά εντελώς άλλης μορφολογίας. Σε παλιές φωτογραφίες φαίνεται ως απλή ξύλινη εξέδρα.

Περίφραξη της δεύτερης δεξαμενής με ξύλινο κιγκλίδωμα, για άγνωστους λόγους. Αν υπήρχαν προβλήματα ασφαλείας θα μπορούσε να τοποθετηθεί κιγκλίδωμα ξύλινο ή από σίδηρο (όπως π.χ. στον Εθνικό Κήπο), όχι όμως αυτή η έξω από κάθε μορφολογική λογική κατασκευή.

Προσθήκη πάγκων διαφόρων τύπων και χρονολογιών με σιδηρά βάση και ξύλινα τα καθίσματα, η ποικιλία των οποίων διασπά την ενότητα του Αλσους. Ανάμεσά τους υπάρχουν σύγχρονες απομιμήσεις του εμπορίου περίτεχνων νεοκλασικών πάγκων, αλλά και απλούστεροι οι οποίοι φαίνονται και αυθεντικοί.

Νέα πλακόστρωση στην κεντρική είσοδο στην «Πλατεία Πλατάνου». Αποτελείται από έντονα και ενοχλητικά στιλπνές μαύρες και άσπρες μαρμαρόπλακες, η εντύπωσή μου είναι ότι αν αρχικά υπήρχε τέτοιο σχέδιο θα ήταν από γκρίζες και άσπρες πλάκες δεδομένου ότι σε καμμία μεριά του Αλσους δεν έχει χρησιμοποιηθεί μαύρο μάρμαρο, αντίθετα το γκρίζο Διονύσου είναι το κυρίαρχο. Σημειώνεται ότι το μάρμαρο αυτό το έφερναν με το τραίνο, η γραμμή Αθηνών-Κηφισιάς προεκτεινόταν ως τα λατομεία Διονύσου μέσω Καστρίου και Εκάλης και υπήρχε μέχρι την δεκαετία του '60. Ακόμη, σε πλακοστρώσεις νεοκλασικών κτηρίων συνειθίζονταν το γκρί-λευκό και όχι το μαύρο-λευκό όπως π.χ. στο κτήριο του Πολυτεχνείου και αλλού.

Έχει αντικατασταθεί η κεντρική πύλη με το ένθεν και ένθεν κιγκλίδωμα με νεώτερο αμιγούς νεοκλασικού ύφους, παρόμοιες θύρες έχουν τοποθετηθεί και στην οδό Ηρώδου του Αττικού και μάλιστα συρτές και σε μεγαλύτερο άνοιγμα από το αρχικό.

Προσθήκες νέων φωτιστικών (γύρω από την κεντρική μαρμάρινη δεξαμενή) άσχετων με τον ρυθμό του Αλσους.

Προσθήκες σύγχρονων φώτων επί των παλαιών φανοστατών του Αλσους με επικρεμάμενα καλώδια και άλλο ηλεκτρολογικό υλικό. Ακόμη φαίνεται ότι και οι απολήξεις με τα φώτα στους παλαιούς φανοστάτες δεν είναι οι αρχικοί, αυτό πιστοποιείται από παλιές φωτογραφίες αλλά και από την ίδια την κατασκευή και μορφολογία τους.

Προσθήκη φωτεινής διαφήμισης του αναψυκτηρίου επάνω σε πεσσό της εισόδου απ'ό Ηρώδου του Αττικού.

Σημειώνεται ακόμη η στάθμευση αυτοκινήτων των υπαλλήλων της δημοτικής υπηρεσίας μέσα στο άλσος, όπως και κάποιοι σωροί απορριμάτων, μπαζών και άλλων αχρήστων υλικών σε διάφορες γωνιές του.

Ως προς την φύτευση, πρέπει να σημειωθεί ότι σε παλαιότερες φωτογραφίες, μέχρι και του Μεσοπολέμου, φαινόταν πυκνότερη και πλουσιότερη. Ήδη επισημαίνονται κομμένοι κορμοί μεγάλων δένδρων κατά πάσα πιθανότητα πλατάνων, και αναρωτιέται κανείς αν κόπηκαν κα άλλα δένδρα για την κατασκευή ή και επέκταση του αναψυκτηρίου ή άλλων κτηρίων.

Καταστροφές στοιχείων

Υπάρχουν διάσπαρτα αρχιτεκτονικά μέλη, μαρμάρινα άγνωστης προς το παρόν προέλευσης και αρχικής χρήσης, όπως κιλλίβαντες με γλυπτά φυλλώματα κ.α., πεσσοί ορθογωνικοί κλπ

Έχει καταστραφεί μικρό μέρος του κιγκλιδώματος σε πολλά σημεία όπου αυτό υπάρχει, πέρα φυσικά από εκείνο που καταστράφηκε ολοσχερώς και αντικαταστάθηκε στην πλευρά του σταθμού. Επίσης έχουν εξαφανιστεί πολλά από τα χυτοσιδηρά κοσμήματα του κιγκλιδώματος ιδίως προς την πλευρά της Ηρώδου του Αττικού, ενώ άλλα είναι εμφανώς αποκολλημένα και οξειδωμένα. Να υποθέσει κανείς ότι αφήνονται να αποκολληθούν για να κλατούν στην συνέχεια;

Σε ορισμένους παλαιούς φανοστάτες έχουν καταστραφεί οι απολήξεις τους με τα φωτιστικά και μένουν μόνο οι χυτοσιδηροί στύλοι

Οι μαρμάρινες βαθμίδες της εισόδου από την Πλατεία Πλατάνου έχουν υποστεί μικρομετατοπίσεις, το ίδιο συμβαίνει και σε ορισμένους από τους πεσσούς των εισόδων.

Οι σιδηρές θύρες, παλαιές και μεταγενέστερες, έχουν διάφορες μικροβλάβες ή μικροεπεμβάσεις

Ορισμένοι πάγκοι (ίσως από τους παλαιότερους) έχουν υποστεί φθορές στα ξύλινα στοιχεία τους

Ο υδατόπυργος έχει υποστεί μικροφθορές στο ταινιωτό διάζωμα με την επαναλαμβανόμενη κυκλικά επιγραφή «ΑΛΣΟΣ ΚΗΦΙΣΙΑΣ Σ.Α.», και παρουσιάζει ρωγμές από οξείδωση στο κυρίως σώμα του.

Ολη η εσωτερική περιοχή του Αλσους φέρει πρόχειρες ηλεκτρικές καλωδιώσεις για μεγάφωνα και φώτα οι οποίες διατρέχουν το Αλσος από δένδρο σε δένδρο και από στύλο σε στύλο.

Ο εξωτερικός χώρος του Αλσους ιδίως από την κεντρική του είσοδο στην Πλατεία Πλατάνου έχει αλλοιωθεί από το κτήριο –στάση των ΚΤΕΛ και από δύο υπερμεγέθη περίπτερα ένθεν και ένθεν της κυκλικής κλίμακας.

Ο εξωτερικός χώρος από τον σταθμό του τραίνου έχει αλλοιωθεί επίσης απaráδεκτα από πληθώρα κατασκευών, όπως δύο περίπτερα μετά των συνήθων προσαρτημάτων τους, δύο κλειστά παραπήγματα αγνώστου χρήσης, σειρά τηλεφωνικών εγκαταστάσεων κ.α., αποκρύπτοντας τελικά το ίδιο το Αλσος από τον σταθμό. Και στον Εθνικό Κήπο και στο

Ζάππειο (για να μην αναφερθεί κανείς σε ευρωπαϊκή χώρα) υπάρχουν και περίπτερα, και στάσεις λεωφορείων και τηλεφωνικοί θάλαμοι αλλά είναι έτσι σχεδιασμένα και έτσι τοποθετημένα που δεν εξαφανίζουν ούτε τα άλση ούτε τις εισόδους τους.

Προτάσεις

Πλαίσιο της πρότασης είναι η πλήρης και συνεπής αποκατάσταση του Αλσους στο σύνολό του, ακόμη και του περιβάλλοντος χώρου όπου αυτό είναι δυνατό.

Θα πρέπει να σημειωθεί επίσης ότι είναι απαραίτητο να καθοριστεί η από εδώ και εφεξής λειτουργία του Αλσους ως αστικό Αλσος όπως λειτουργούσε επί δεκαετίες και όπως λειτουργούν τα αντίστοιχα άλση στις ευρωπαϊκές πόλεις, με απλά λόγια, όλες οι εκδηλώσεις που λαβαίνουν χώρα εδώ και είκοσι περίπου χρόνια όπως οι ανθοκομικές εκθέσεις, εκθέσεις βιβλίου, εκθέσεις σκύλων και άλλων μικρών ζώων, μπύρας ή άλλων που δεν συνάδουν με το Αλσος και που αφήνουν βουνά απορριμμάτων και καταστροφών μετά, θα πρέπει ή να περιοριστούν στο ελάχιστο (ίσως μόνο η ανθοκηπουρική που ξεκίνησε το 1938 και του βιβλίου) και με σεβασμό στον χώρο του Αλσους, δηλαδή με πραγματικά ελαφρές κατασκευές που να αποξηλώνονται αμέσως μετά την Εκθεση, ή να σταματήσουν. Πιθανόν σε μερικές πόλεις του εξωτερικού να διεξάγονται τέτοιες εκδηλώσεις, όμως αυτές γίνονται σε άλση με πολλαπλάσιο χώρο του Αλσους Κηφισιάς όπου και διασφαλίζονται άνετα χώροι για τέτοιες εκδηλώσεις.

Το Αλσος Κηφισιάς κατά την γνώμη μου δεν αντέχει σε τέτοιου μεγέθους εκδηλώσεις, ιδίως με τον ασεβή τρόπο που γίνονται κάποιες από αυτές, το μόνο που θα μπορούσε να γίνεται είναι κάποια ορχήστρα κλασικής μουσικής που θα παίζει σε έναν μη μόνιμο, ξύλινο και λυόμενο αναβαθμό σε κάποια πλευρική θέση στο Αλσος, ή το πολύ-πολύ και με επιφύλαξη στον κτιστό χώρο της νεώτερης εξέδρας αφού αυτός αναμορφωθεί σε σωστή μορφολογία. Επομένως, το Αλσος θα περιλαμβάνει όπως και την εποχή της κανονικής λειτουργίας του μόνο αλές περιπάτου, περισσότερα ίσως καθίσματα (ενός όμως ενιαίου τύπου), την εξέδρα μουσικής που αναφέρθηκε και ένα ελάχιστο κυλικείο, ελάχιστους χώρους υγιεινής και επίσης ελάχιστους απαραίτητους χώρους αποθήκευσης.

Για να γίνει αυτό, απαιτείται φυσικά πλήρης, ολοκληρωμένη και σοβαρή μελέτη αποκατάστασης η οποία θα εξετάσει όλα τα απαραίτητα ιστορικά στοιχεία, θα συλλέξει φωτογραφικό υλικό της εποχής των αρχών του 20ου αιώνα, και θα ανασυνθέσει την πλήρη εικόνα που είχε το Αλσος στην ακμή του.

Στα παραπάνω πλαίσια, έτσι κι' αλλιώς είναι δυνατό όμως ακόμη και από τώρα να επισημανθούν συγκεκριμένα και σχεδόν αυτονόητα σημεία των άμεσων και απαραίτητων επεμβάσεων που πρέπει να γίνουν προς στοιχειώδη αποκατάσταση του Αλσους, όπως:

1. απομάκρυνση όλων ανεξαιρέτως των κτισμάτων που είναι στο εσωτερικό του Αλσους εκτός του κεραμοσκεπούς οικίσκου των WC. Και πιθανώς να ανακατασκευαστεί ένα μικρότερο κυλικείο σεμνότερο και σε κάποια γωνιά του Αλσους με την ελάχιστη απαραίτητη επιφάνεια και λυόμενο. Οι υπηρεσίες του Δήμου μπορούν να είναι στο κτήριο του Δημαρχείου στην οδό Διονύσου και προφανώς δεν χρειάζεται η άμεση «εποπτεία» τους με δωρεάν πάρκινγκ μέσα στο Αλσος. Τέλος θα πρέπει να υπάρξει οικίσκος για αποθήκευση μόνον των απαραίτητων εργαλείων για την καθημερινή συντήρηση των φυτών, καθαριότητα, και άλλες παρόμοιες εργασίες. Γιά μεγαλύτερες εργασίες οποιασδήποτε φύσης, κηποτεχνικές και άλλες, προφανώς τα συνεργεία θα φέρνουν τα εργαλεία τους από την βάση τους. Επίσης δεν χρειάζεται ο «ζωολογικός κήπος» (ο τώρα εκτεταμένος και έρημος περιστερώνας), υπάρχει ήδη ένας μικρός περιστερώνας επί στύλου και θα μπορούσε να δημιουργηθούν ένας-δύο ακόμη του ίδιου τύπου. Οι υποσταθμοί της ΔΕΗ θα μπορούσαν να μεταφερθούν σε κάποια γωνιά του Αλσους και με άλλη πλέον σεμνή κατασκευή, ο δε οικίσκος της γεώτρησης θα πρέπει να ανακατασκευαστεί επίσης με συνάδουσα μορφή.

2. Θα πρέπει να αφαιρεθεί επίσης το εντελώς απαράδεκτο ξύλινο «περίπτερο-πέργολα» που είναι στο κέντρο του Αλσους το οποίο διασπά την αρχική ενότητα και συνθετική σύλληψη.
3. Η κατασκευασθείσα «εξέδρα» στην νότια πλευρά θα μπορούσε πιθανώς να παραμείνει ως εξέδρα μουσικής, αυτό όμως είναι κάτι που θα πρέπει να μελετηθεί και να συζητηθεί, οπωσδήποτε όμως με άλλη μορφολογία και χωρίς τα «φτηνιάρικα» στοιχεία που επισημάνθηκαν.
4. Συμπλήρωση του κιγκλιδώματος στην μορφή ακριβώς του παλαιού υπάρχοντος σε όσο μήκος αυτό ελλείπει και έχει αντικατασταθεί από συρματοπλέγμα.
5. Επισκευή και συντήρηση του υπάρχοντος παλαιού κιγκλιδώματος όπου αυτό έχει υποστεί φθορές.
6. Αφαίρεση του συρματοπλέγματος περίφραξης που είναι επί του κιγκλιδώματος. Η πιθανή περισσότερη απαιτητή ασφάλεια μπορεί να εξασφαλιστεί με ανάπτυξη των υπαρχόντων φυτών της περίφραξης τα οποία μπορούν να λειτουργούν άνετα ως αποτελεσματική περίφραξη ασφαλείας. Αφαίρεση επίσης του αγκαθωτού «συρματοπλέγματος στρατοπέδου» στην πλευρά της οδού Αδριανού και επάνω από τις θύρες.
7. Αφαίρεση όλων των ηλεκτρολογικών καλωδίων που «κοσμούν» εν είδη εορταστικής γιρλάντας όλο το Αλσος με ταυτόχρονη αφαίρεση όλων των σύγχρονων φωτιστικών και προβολέων τα οποία προφανώς έχουν ξεμείνει από τις διάφορες εκδηλώσεις
8. Επισκευή, συμπλήρωση και ίσως και πύκνωση των φανοστατών στον τύπο που υπάρχουν σήμερα. Σίγουρα ο αρχικός τύπος να είναι διαφορετικός, όπως διαφαίνεται σε πολλές φωτογραφίες των αρχών του αιώνα, αυτό όμως είναι αντικείμενο της μελέτης αποκατάστασης που αναφέρθηκε. Φαίνεται πάντως ότι οι βάσεις και ο στύλος είναι αυθεντικός, τα ελάσματα όμως επί των οποίων επικρέμονται τα φωτιστικά πρέπει να είναι κατά πολύ νεώτερα.
9. Επισκευή των θυρών και των μαρμαρίνων παραστάδων τους
10. Πιθανώς να απαιτείται αναζωογόνηση του φυτικού πλούτου του Αλσους στα σχέδια του αρχικού Αλσους, αυτό είναι φυσικά αντικείμενο ειδικής μελέτης από δασοπόντο και κηποτέχνη.
11. Ενιαία εικόνα των πάγκων σε μια μορφή την πλέον αυθεντική και συνάδουσα με το αρχικό σχέδιο, η μορφή θα επιλεγεί κατόπιν ιστορικής μελέτης ανάλυσης φωτογραφιών κλπ. Μετά από αυτήν θα απομακρυνθούν τα νεώτερα καθίσματα θα επισκευασθούν τα γνήσια παλαιά, και θα συμπληρωθεί το Αλσος με περισσότερα του αυτού τύπου σε θέσεις που θα υποδείξει η μελέτη αποκατάστασης.
12. Επισκευή των μαρμαροκατασκευών (πεσσών, βαθμίδων κλπ) που έχουν υποστεί μετατοπίσεις και φθορές.
13. Έρευνα για τη αρχική θέση και χρήση των ημικυκλικών κιλλίβαντων και τοποθέτησή τους στην σωστή αρχική θέση τους.
14. Διευθέτηση του χώρου εισόδου από την Πλατεία Πλατάνου με ρύθμιση γενικότερη ως προς τα περίπτερα και το σταθμαρχείο του ΚΤΕΛ
15. Διευθέτηση του χώρου εισόδου στην πλευρά του σταθμού του τραίνου με πιθανή μετατόπιση των περιπτέρων στην πλευρά του σταθμού, απομάκρυνση των κλειστών παρατηρημάτων (αν απαιτούνται για τις ανάγκες περιοδικών εκθέσεων, να τοποθετούνται σε μικρότερο μέγεθος και μόνο κατά την διάρκεια της έκθεσης). Η όλη περιοχή του σταθμού χρήζει κυκλοφοριακής αναμόρφωσης στο σύνολό της.
16. Διευθέτηση του χώρου γύρω από τον υδατόπυργο και την γούρνα ποτίσματος

17. Επισκευή των φθορών του υδατόπυργου.
18. Επανεξέταση του ρόλου των αυλακιών στην κεντρική αλέα με ενδεχόμενη ελεύθερη ροή νερών
19. Ανακατασκευή των συντριβανιών και των τεσσάρων δεξαμενών ώστε να τεθούν σε άμεση λειτουργία.
20. Αφαίρεση του ξύλινου κιγκλιδώματος από την δεύτερη δεξαμενή, και αν χρειαστεί κατασκευή νέου κιγκλιδώματος σε σωστή μορφολογία και σωστά υλικά, επίσης θα μπορεί να εξεταστεί ο εμπλουτισμός της δεξαμενής με χρυσόψαρα.
21. Τέλος, οφείλω να σημειώσω τις απόψεις μου για τρία σχετικά θέματα:

Πρώτον, θα πρέπει να φυτευθεί ξανά πλατάνος στην θέση του θρυλικού πλατάνου της Κηφισιάς με ανάλογη τροποποίηση του κυκλοφοριακού κόμβου. Αυτό θα πρέπει να γίνει έπειτα από ενδελεχή μελέτη ειδικευμένου γεωπόνου ο οποίος θα πρέπει να ερευνήσει και τα αίτια της αποξήρανσης του παλαιού και να λάβει υπ' όψιν του και την μεταβολή του χώρου (μετατροπή του σε κυκλοφοριακό κόμβο) και τις γενικότερες συνθήκες (ασφαλτόστρωση και αδυναμία διαβροχής του υπεδάφους κλπ)

Δεύτερον σχετικά με την επαναφορά στον χώρο του Αλσους του τμήματος που αφαιρέθηκε στην πλευρά του σταθμού του τραίνου. Μπορεί να παραμείνει ο χώρος αυτός εκτός άλσους, όμως μόνο με την προϋπόθεση της χρήσης του ως μεταβατικού και προεισαγωγικού χώρου της εισόδου του Αλσους. Αυτό σημαίνει ότι πρέπει να γίνουν όλα όσα αναφέρθηκαν στο οικείο εδάφιο (απελευθέρωση του χώρου από στέγαστρα κλπ), επαναλειτουργία των δεξαμενών με τα συντριβάνια τους, αποκατάσταση του παλαιού κιγκλιδώματος κλπ που προαναφέρθηκαν.

Και τρίτον, σχετικό με το δεύτερο, να ζητήσει ο Δήμος και ο Σύλλογος από τους ΗΣΑΠ τα σχέδια αναμόρφωσης του σταθμού Κηφισιάς και να παρέμβει επείγοντως αφ' ενός για να αποτρέψει τον οποιαδήποτε σχεδιαζόμενο κακόγουστο «εκσυγχρονισμό» του όπως έγινε με τους άλλους σταθμούς όπου εξαφανίστηκαν ιστορικά στοιχεία και μορφές 135 ετών και αφ' ετέρου για να πραγματοποιηθεί η αποκατάσταση της περιοχής που αναλύθηκε στα προηγούμενα.

Είναι προφανές ότι μια ενδελεχής μελέτη αποκατάστασης να υποδείξει και άλλα σημεία παρεμβάσεων ή να τροποποιήσει τα παραπάνω

Βασική πρόταση κήρυξης του Αλσους ως διατηρητέου μνημείου

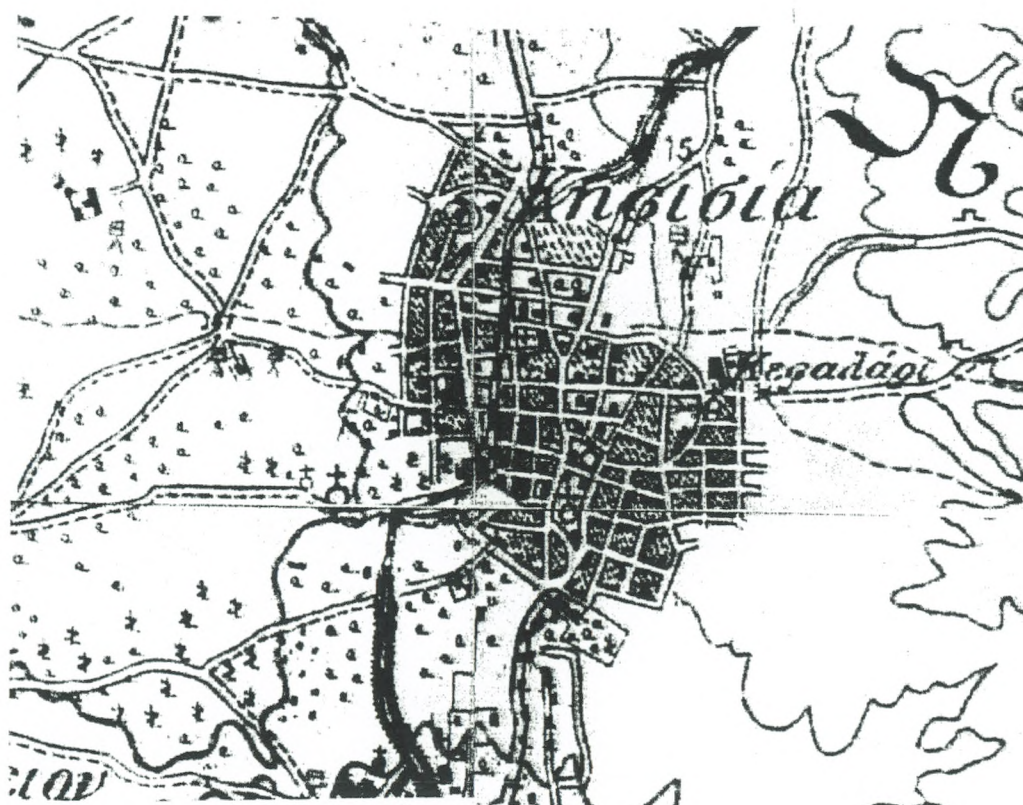
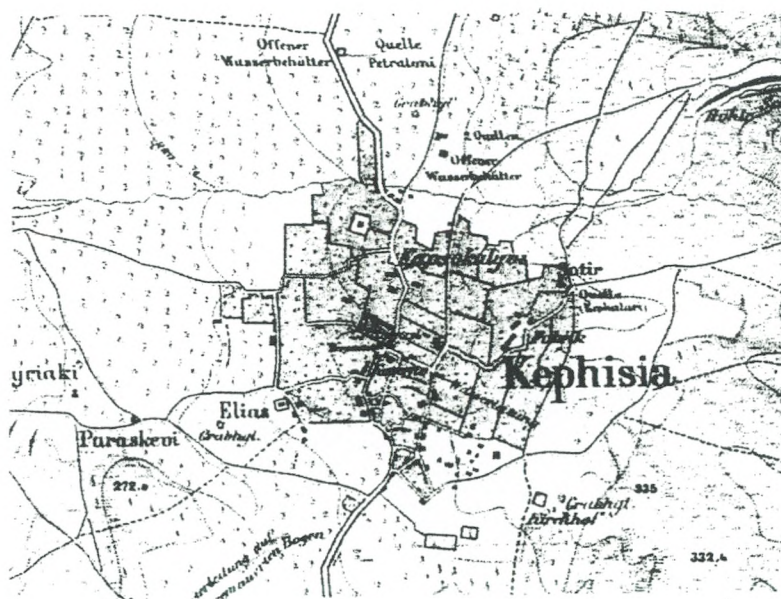
Ομως, τόσο για να ανοίξει ο δρόμος για την σωστή και σίγουρη αποκατάσταση του Αλσους, όσο και για να διασφαλισθεί κάθε σημερινή ή και μελλοντική άτοπη παρέμβαση από οποιονδήποτε, **θα πρέπει να κηρυχθεί άμεσα από το Υπουργείο Πολιτισμού το Αλσος ως «Διατηρητέο Μνημείο»**, στην συνέχεια είναι πλέον στην αρμοδιότητα του Δήμου Κηφισιάς να παρέμβει στην πλήρη αποκατάστασή του μέσω του δικού του Προϋπολογισμού ή και με ενδεχόμενες δωρεές. Η σχετική μελέτη με τις προτάσεις και τις ενδεχόμενες προσθήκες και επεμβάσεις θα υπόκειται φυσικά σύμφωνα με τον Νόμο στην έγκριση και τον έλεγχο των αρμόδιων υπηρεσιών του ΥΠΠΟ.

ΒΑΣΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Γ.Καιροφύλας : Η Αθήνα και οι Αθηναίοι. Αθήνα 1978
Μαρία Καραβία : Κηφισιά. Αθήνα 1988
Π.Ματζαρίδης : Συνοπτικό ιστορικό των ελληνικών σιδηροδρόμων. Αθήνα 1984
Μεγάλη Ελληνική Εγκυκλοπαίδεια: λ.Αθήναι (κεφάλαιο Συγκοινωνία), λ. Κηφισιά
Μ.Μπίρης: Μισός αιώνας αθηναϊκής αρχιτεκτονικής. Αθήνα 1987
Μ.Μπίρης-Μ.Καρδαμίτση Αδάμη: Νεοκλασική αρχιτεκτονική στην Ελλάδα. Αθήνα 2001
Κ.Μπίρης: Αι Αθήναι από του 19^{ου} αιώνας εις τον 20ον. Αθήναι 1960
Θ.Παπαϊωάννου : Ενθύμιον Αθηνών. Αθήνα 1984
Π.Ραυτόπουλος : Ιστορία της Κηφισιάς μέσα από τα παλιά σπίτια της. Πολυγρ. έκδοση
Συλλόγου Προστασίας Κηφισιάς, χ.χ.
Γ.Μ.Σαρηγιάννης: Ο δημόσιος χώρος στα χρόνια της παρακμής. «Αρχιτέκτονες» τ.13 / 1999
Σύλλογος Προστασίας Κηφισιάς: πολυγρ.ενημερωτικό τεύχος για το Αλσος, Κηφισιά 2003.
Δ.Σκουζές: Νοσταλγίες. Αθήναι 1957
Δ.Σκουζές: Η Αθήνα που έφυγε τ.1ος. Αθήναι 1965, τ.2^{ος} Αθήναι 1967

Το υπόβαθρο για το σχέδιο του Αλσους προέρχεται από αποτύπωση του τοπογράφου μηχανικού κ.Ι.Μαρούκη για τον Δήμο Κηφισιάς το 1993

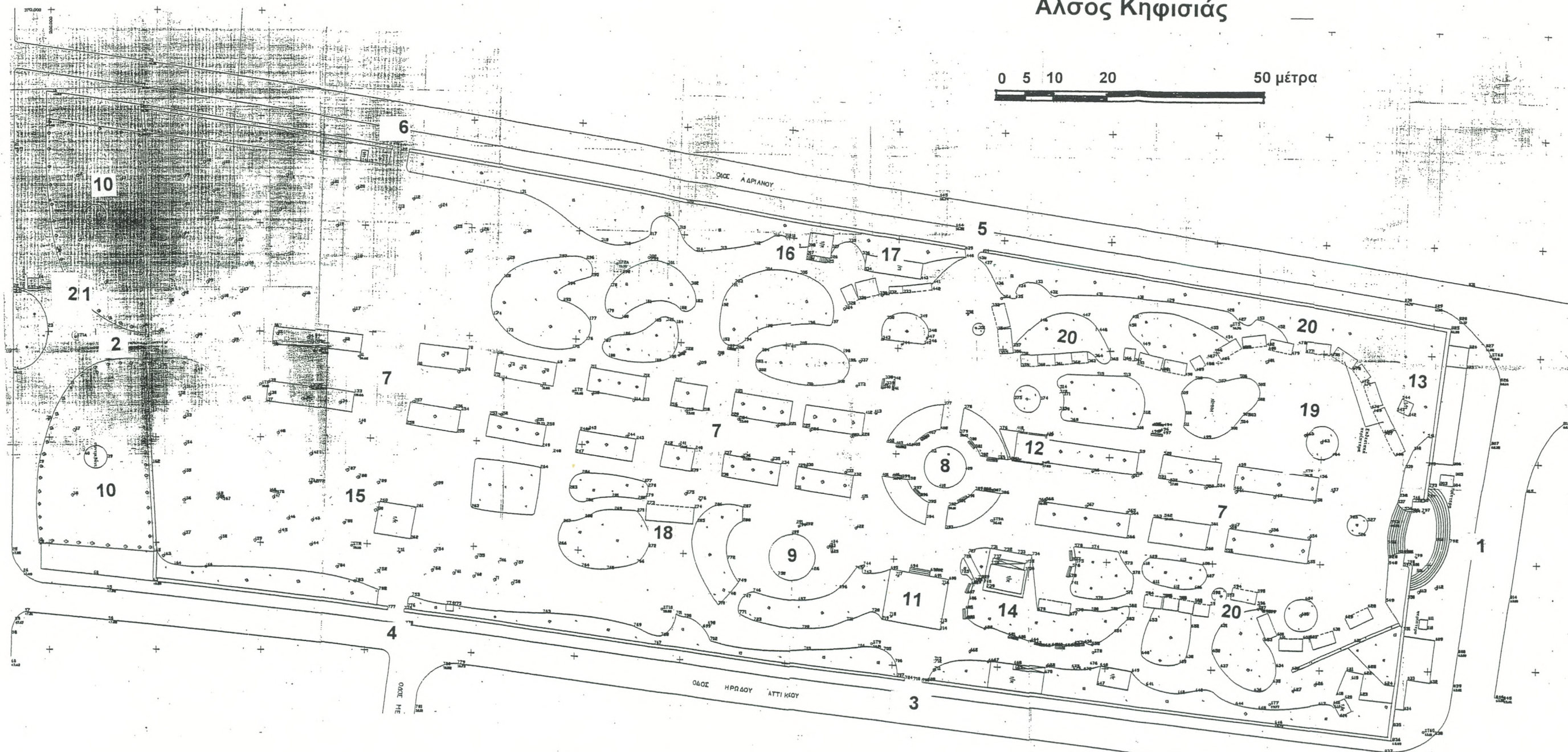
Οι φωτογραφίες, όπου δεν αναφέρεται πηγή, είναι του συγγραφέα, λήψης Δεκεμβρίου 2003

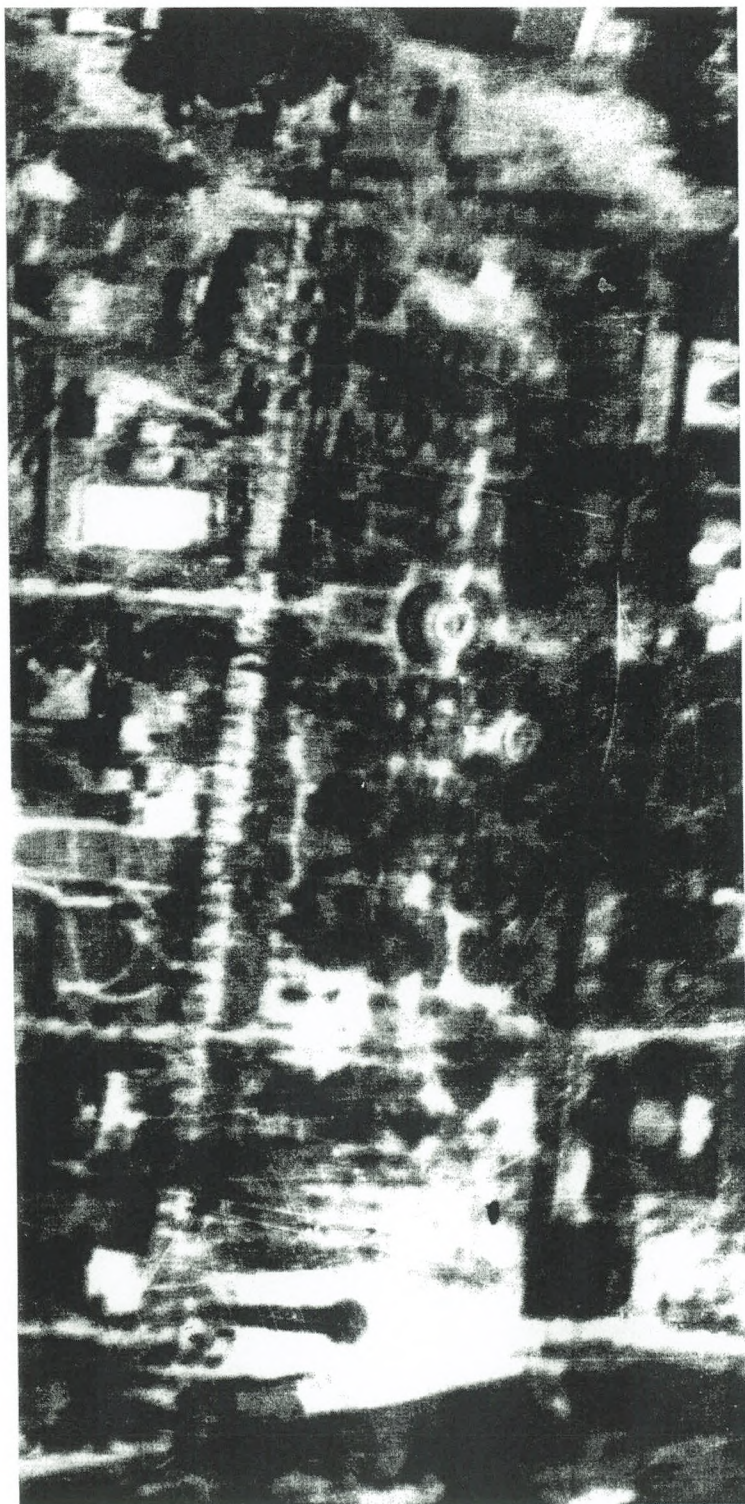
Η Κηφισιά πριν και μετά την κατασκευή της σιδηροδρομικής σύνδεσης. Επάνω από τον χάρτη του Kaupert του 1879, σημειώνεται η περιοχή του Αλσους κάτω από την αμαξιτή οδό Χαλκίδας. Κάτω, στον χάρτη Ελευθερουδάκη-Bart του 1912 σημειώνεται μεταξύ σιδηροδρομικής γραμμής (η οποία συνέχιζε μέχρι τα λατομεία του Διονύσου) και της Λ.Κηφισίας. Το Αλσος κακώς έχει σχεδιαστεί ως τρία οικοδομικά τετράγωνα, προφανώς λόγω λάθους εξ αιτίας της μικρής κλίμακας (1:50.000) του αρχικού χάρτη.

Αλσος Κηφισιάς

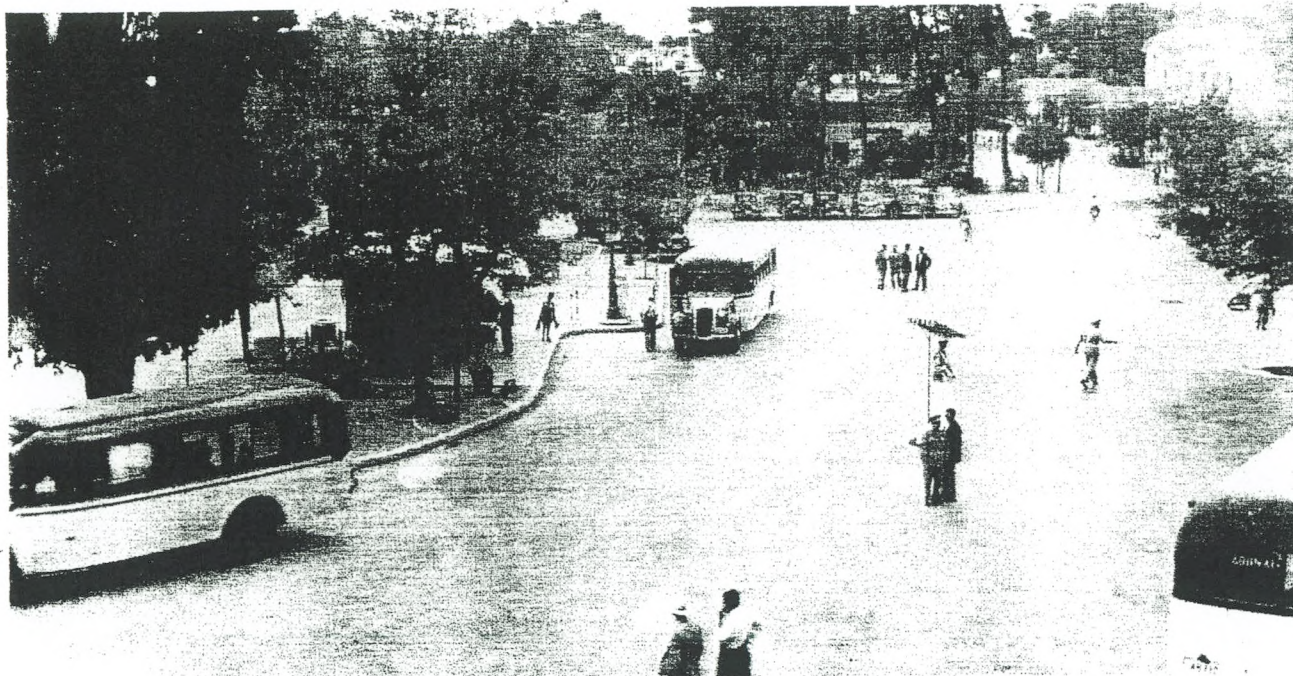
0 5 10 20 50 μέτρα

1. Είσοδος από την Πλατεία Πλατάνου	12. Κιόσκι-πέργκολα
2. Είσοδος από τον σταθμό του τραίνου	13. Οικίσκος γεώτρησης
3. Πύλη Ηρώδου Αττικού I	14. Οικίσκος δημοτικών υπηρεσιών
4. Πύλη Ηρώδου Αττικού II	15. Αναψυκτήριο
5. Πύλη Αδριανού I	16. WC
6. Πύλη Αδριανού II	17. Κοτέτσι
7. Κεντρική αλέα	18. Οικίσκος ανθοκομικής έκθεσης
8. Κεντρική δεξαμενή	19. Προτομή Δελφιάνη
9. Λίμνη με χρυσόψαρα	20. Αποξηλωμένα εκθεσιακά περίπτερα
10. Λίμνες με πίδακες	21. Χώρος που ανήκε παλαιότερα στο Αλσος
11. Εξέδρα	

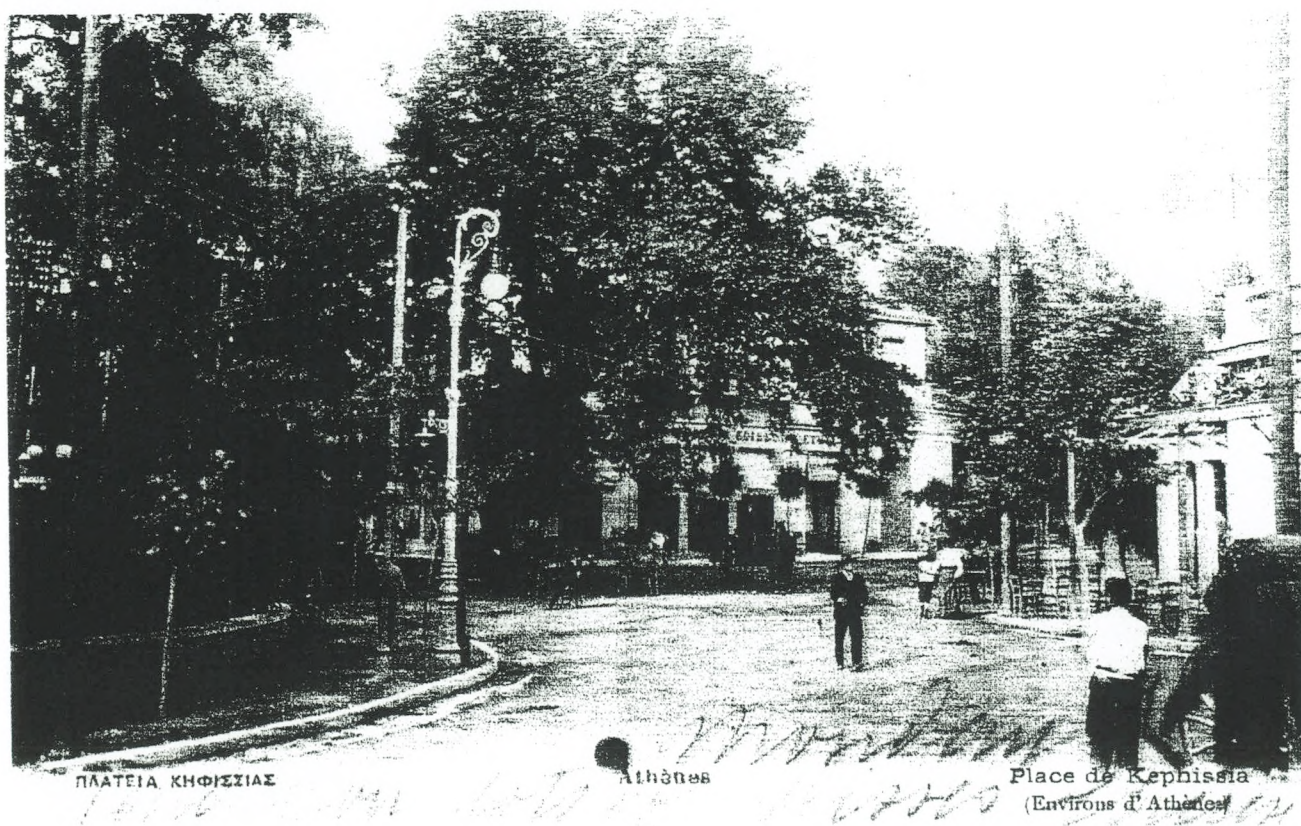

Αεροφωτογραφία του 1929. Κάτω ο σταθμός του τραίνου, επάνω η Πλατεία Πλατάνου. Διακρίνεται η κεντρική αλέα, οι κάθετες δευτερεύουσες αλέες και οι κάθετοι δρόμοι, επάνω αριστερά στο τέλος της Αδριανού η σειρά των μόνιππων, στο κέντρο η μεγάλη δεξαμενή και στην πλευρά του σταθμού το μεγάλο κυπαρίσσι .

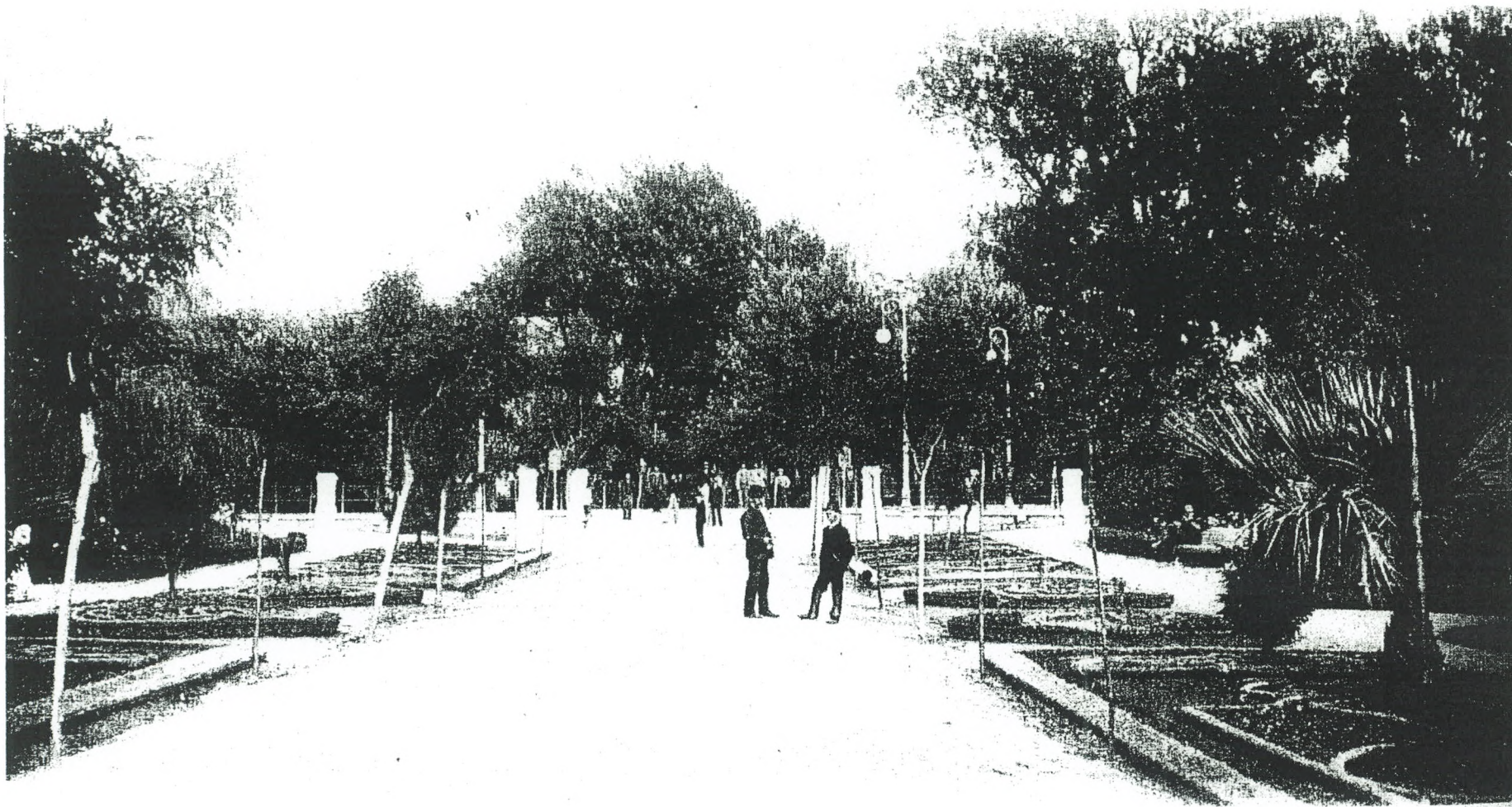
1935. Ἡ πλατεία τῆς Κηφισιάς μέ τό Ἄλσος καί τά παλιά λεωφορεῖα (Φωτογραφικό Ἀρχεῖο Μουσείου Μπενάκη).

Ἡ Πλατεία Πλατάνου στα 1935. Πίσω ἀπό το κυπαρίσσι καί τα λεωφορεῖα εἶναι ἡ πλευρά τοῦ Ἀλσους. (Μ.Καραβία, Κηφισιά. Προέλευση φωτογραφίας, Μουσείο Μπενάκη)

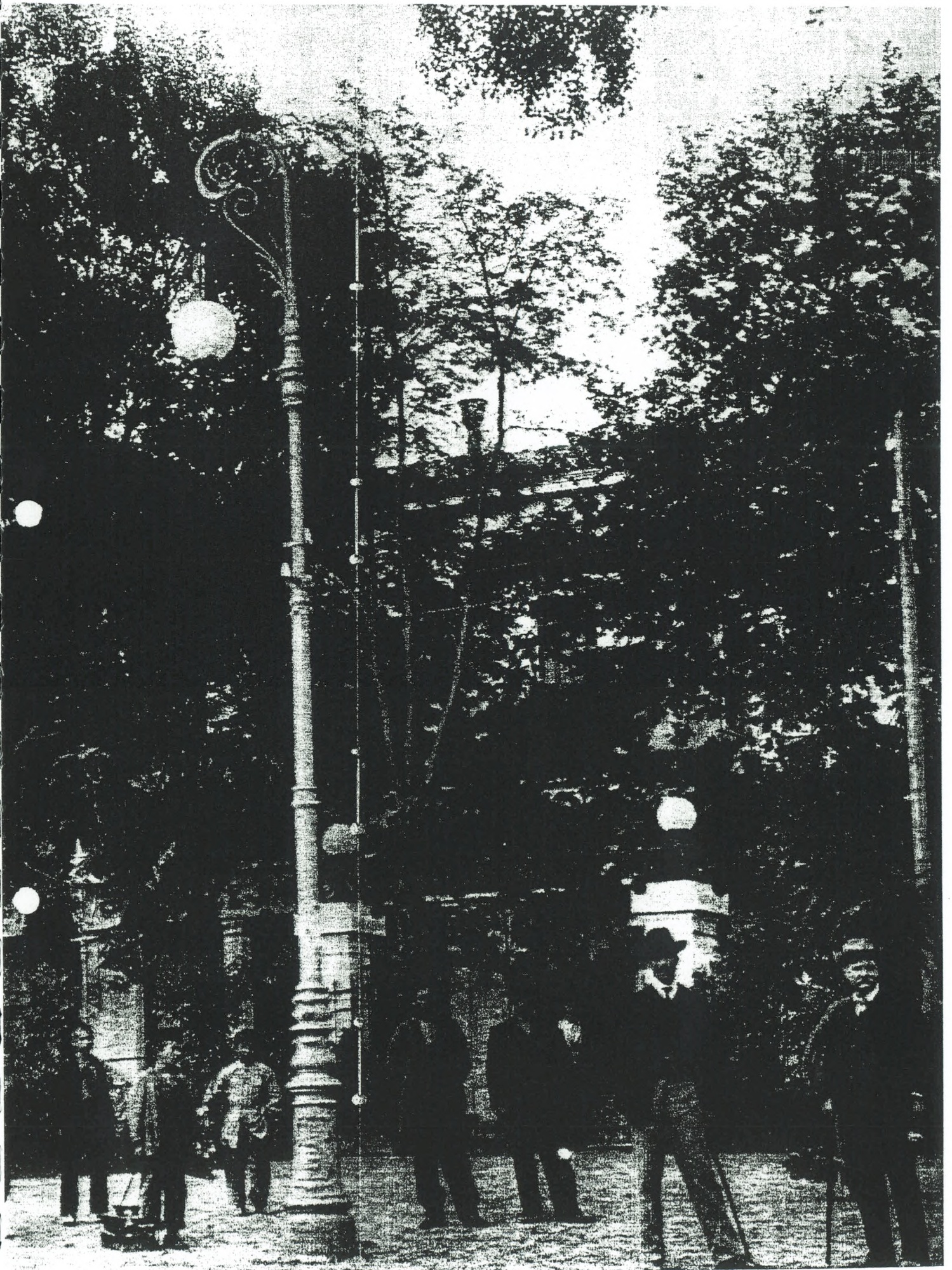
Ἡ πλατεία τῆς Κηφισιάς μέ τόν περίφημο πλάτανο, ἀκμαῖο ἀκόμα, στό κέντρο τῆς. (Παλιά κάρτ ποστάλ).

Ο πλάτανος της Κηφισιάς. Στο βάθος το παλιό Δημαρχεῖο. Ξεχωρίζει ο φανοστάτης του οποιου ἡ βάση εἶναι ὅμοια με τοὺς σήμερα υπάρχοντες, ἀλλά ἡ κορυφή του εἶναι ἐντελῶς διαφορετική (Μ.Καραβία, Κηφισιά. Προέλευση φωτογραφίας, Μουσείο Μπενάκη)

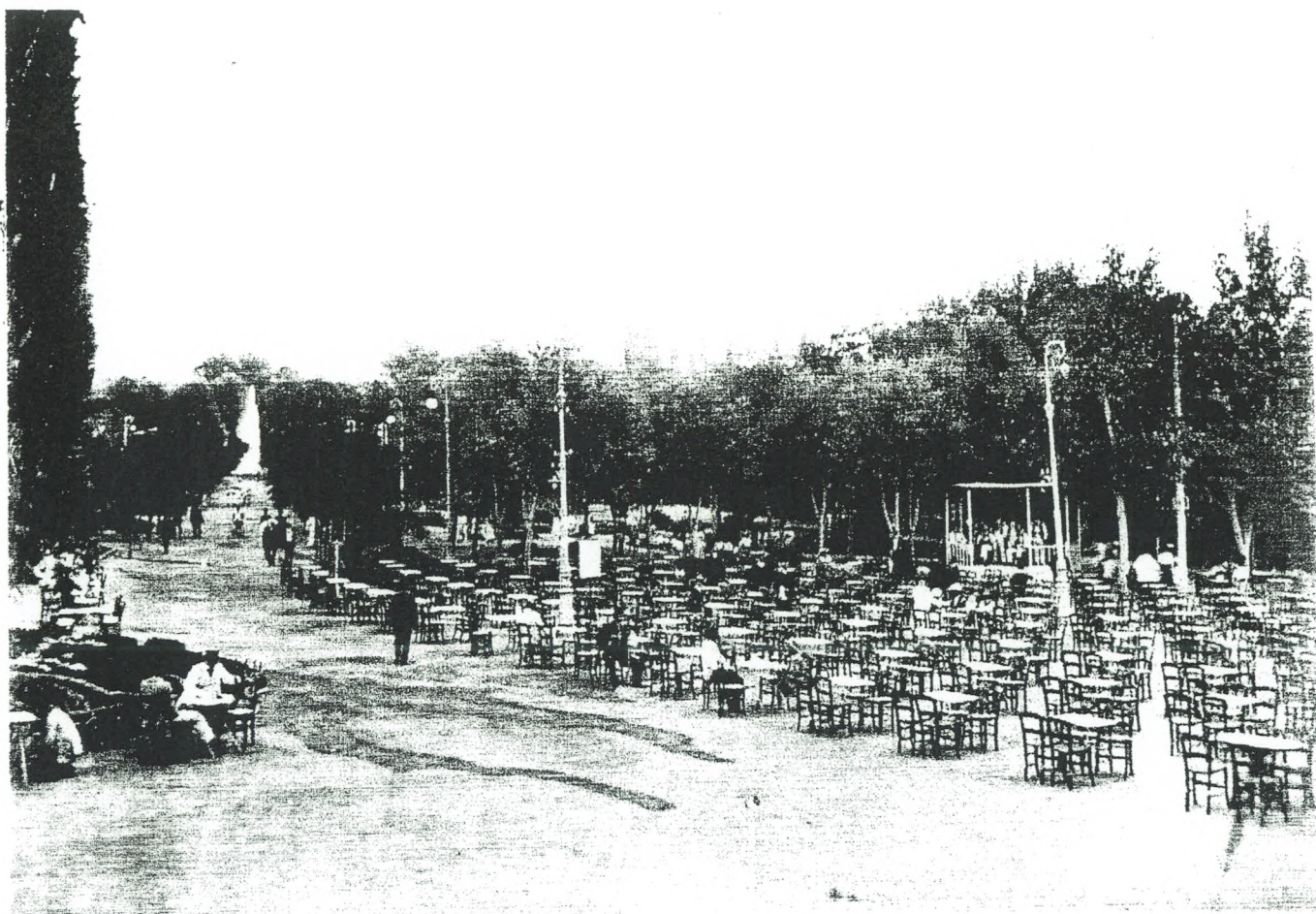

Μια γωνιά του πάρκου της Κηφισιάς. Παρτέρια με ευρωπαϊκό σχεδιασμό σμίγουν με τα φοινικόδεντρα που πάντα συμπλήρωναν τότε την όμορφη αττική χλωρίδα. Η πλήρης απόκτηση του χώρου και η διαμόρφωσή του στοίχισαν στο Δημόσιο 600.000 χρυσά φράγκα.

Αλσος Κηφισιάς. Η κεντρική αλέα στην εποχή της δημιουργίας της. Τα παρτέρια τότε είχαν άλλα σχέδια. Θα πρέπει να είναι το κάτω τμήμα του Αλσους με την έξοδο προς τον σταθμό του τραίνου. Διακρίνονται οι παλαιοί φανοστάτες και το παλιό κιγκλίδωμα. (Θ. Παπαϊωάννου, Ενθύμιον Αθηνών)

Αλσος Κηφισιάς. Εικονίζεται μία από τις πλευρικές πύλες. Ξεχωρίζουν οι πεσσοί και τα αυθεντικά θυρώματα με τα σχέδια και τους φανοστάτες επί των πεσσών καθώς και οι φανοστάτες του Αλσους. (Θ. Παπαιωάννου, Ενθύμιον Αθηνών)

Τό ζαχαροπλασείο του Άλσους της Κηφισιάς και δεξιά η εξέδρα της μονοκίτης, γύρω στο 1885. Οι Αθηναίες πήγαιναν εκεί με το τραίνο για παιγνίό. (Φωτογραφικό Αρχείο Μουσείου Μπενάκη).

Το αναψυκτήριο στο Άλσος. Αν είναι σωστή η χρονολόγηση (1885) τότε δεν υπήρχε ακόμη το Άλσος. Αν όμως η φωτογραφία είναι μεταγενέστερη του 1901 τότε μπορεί η εικόνα να είναι μέσα από το Άλσος αλλά δεν μπορούμε να εντοπίσουμε τον ακριβή χώρο. Διακρίνονται οι παλιοί φανοστάτες, πιθανότατα είναι εκείνοι που εγκατέστησε η εταιρία σιδηροδρόμων Αττικής όταν εγκατέστησε τον ηλεκτροφωτισμό της Κηφισιάς, η φωτογραφία έτσι χρονολογείται μετά το 1891. (Μ.Καραβία, Κηφισιά. Προέλευση φωτογραφίας, Μουσείο Μπενάκη)

Η κεντρική είσοδος από την Πλατεία Πλατάνου. Μεγαλοπρεπής αμφιθεατρική κλίμακα από ολόσωμες μαρμάρινες βαθμίδες, ολόσωμοι πεσσοί της πύλης, φανοστάτες από χυτοσίδηρο. Τα θυρώματα και η πλακόστρωση δεν είναι τα αυθεντικά αλλά νεώτερα. Την εικόνα αλλοιώνει το περίπτερο, το οποίο θα μπορούσε να απομακρυνθεί 4-5 μέτρα τουλάχιστον. Δυστυχώς, υπάρχει και συμμετρικά περίπτερο και από την άλλη μεριά.

Η κεντρική αλέα από την είσοδο του σταθμού του τρένου. Νεοκλασική συμμετρία και υποβλητικότητα. Καστανιές, φοίνικες και πεύκα στον κεντρικό άξονα, ενώ πλάι υπάρχουν πλατάνια και άλλα δένδρα (οι μελίες, είναι μάλλον εκτός της αρχικής σύνθεσης και πιθανόν να φυτεύθηκαν αργότερα).

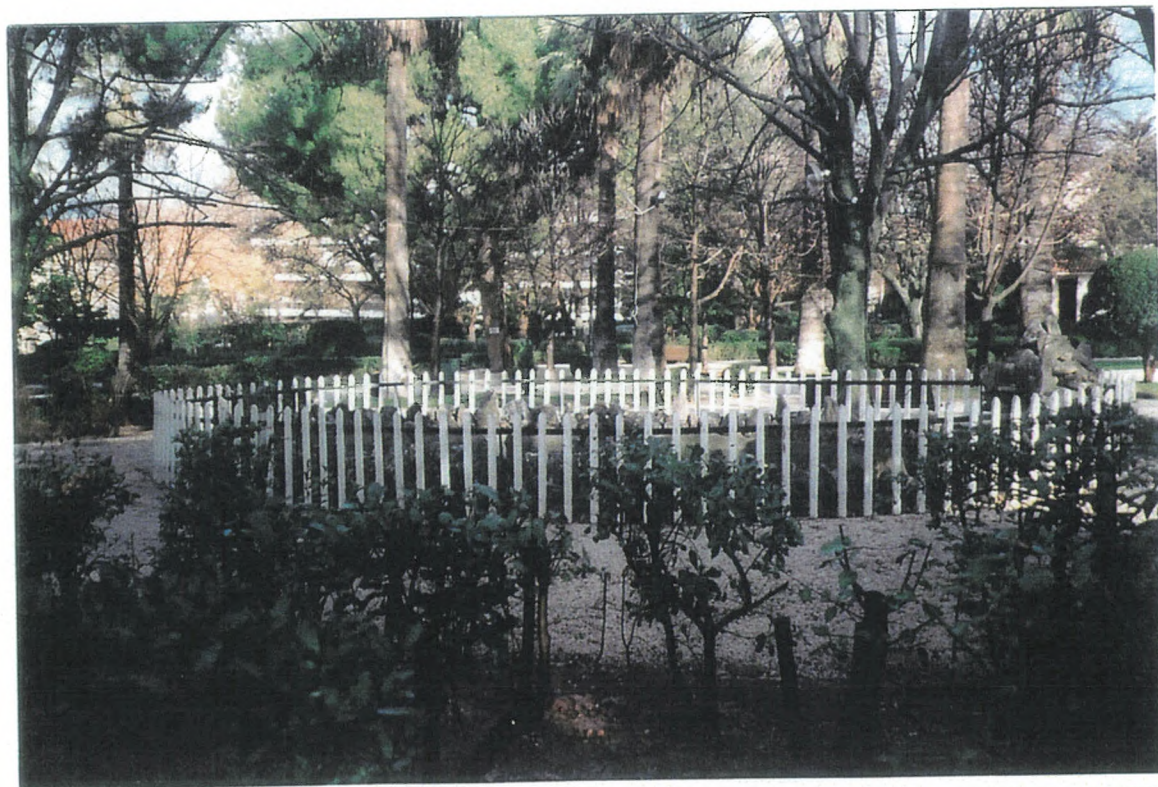

Η ελεύθερη σύνθεση ένθεν και ένθεν της κεντρικής αλέας. Πεύκα, πλατάνια και άλλα δένδρα, παρτέρια με υψηλούς θάμνους. Τα ηλεκτρολογικά καλώδια των προσωρινών εγκαταστάσεων των διαφόρων εκδηλώσεων παραμένουν όμως μόνιμα από δέντρο σε δέντρο.

Η κεντρική δεξαμενή με το συντριβάνι από ολόσωμα μάρμαρα. Την εικόνα αλλοιώνουν το κακόγουστο και τερατώδες κιόσκι με την βάση του και οι «μοντέρνοι» φανοστάτες.

Η δεύτερη μεγάλη δεξαμενή. Ελεύθερη σύνθεση με βράχια και πίδακες, παληότερα είχε χρυσόψαρα. Αγνωστο το γιατί περιφράχτηκε με το ξύλινο κάγκελο. Αν υπήρχαν λόγοι ασφαλείας θα μπορούσε να τοποθετηθεί κάγκελο όπως στον Εθνικό Κήπο.

Αυθεντικά και αλλοιωμένα στοιχεία του Αλσους. Φανοστάτης μέσα στο Αλσος, οι απολήξεις με τους λαμπτήρες πρέπει να είναι πολύ νεώτεροι. Ανεπίτρεπτη η τοποθέτηση «φωτιστικών» προβολέων και χύμα καλωδίων. Βάση φανοστάτη στη είσοδο από Πλατεία Πλατάνου. Πεσσός, η αρχική αυθεντική σιδηρά θύρα με τον οδηγό κύλισης στο μαρμάρινο κατώφλι, και αυθεντικός φανοστάτης στον πεσσό.

Είσοδος από την Πλατεία Σταθμού. Κατά πληροφορίες, το εικονιζόμενο τμήμα με την χλόη ανήκε παλαιότερα στο άλσος και στην υποχώρηση του ορίου του καταστράφηκαν τα σιδηρά κιγκλιδώματα. Μέσα στην περιοχή αυτή υπάρχουν συμμετρικά δύο δεξαμενές.

Η μία από τις δύο δεξαμενές. Η ύπαρξή τους συνηγορεί για το ότι η περιοχή αυτή ανήκε στο Άλσος. Πολυτελούς κατασκευής με ολόσωμα μάρμαρα, πίδακες και συμμετρική τοποθέτηση ως προς την είσοδο.

Η είσοδος από τον σταθμό του τραίνου. Διακρίνονται οι ολόσωμοι μαρμάρινοι πεσσοί και το αυθεντικό σιδηρούν θύρωμα, καθώς και οι αυθεντικοί φανοστάτες επί των πεσσών, όμως την εικόνα αλοιώνει το τοιχίο και η πλακόστρωση της εισόδου στο πρώην τμήμα του Αλσους.

Το αυλάκι δεξιά και αριστερά από την κεντρική αλέα, στο οποίο διασώζεται σε πολλά σημεία και η βοτσαλωτή επίστρωσή του. Πρόκειται για αυλάκι απαγωγής ομβρίων υδάτων ή και ποτίσματος;

Ο υδατόπυργος και η ολόσωμη μαρμάρινη γούρνα. Γωνία Λ.Κηφισίας και Ηρώδου του Αττικού όπου ήταν η κεφαλή της σειράς των μόνιπτων που στάθμευαν στην Ηρώδου του Αττικού. Στην γούρνα διακρίνεται ο «τρίφτης», και στον υδατόπυργο, η επωνυμία της εταιρείας «Σιδηρόδρομοι Αττικής», οι στύλοι στήριξης με σιδηρά κιονόκρανα, η βάνα, αλλά και η ρωγμή με την οξείδωση της λαμαρίνας

Το αυθεντικό κιγκλίδωμα. Οδός Ηρώδου του Αττικού. Οριζόντιοι σωλήνες στηριγμένοι επί περίτεχνων χυτοσιδηρών κιονίσκων και στην μέση τους φέρουν χυτοσιδηρούν κόσμημα. Διακρίνεται η προσθήκη του ρομβοειδούς συρματοπλέγματος περιφράξεως, από πολλά φανώματα έχει αφαιρεθεί το χυτοσιδηρούν κόσμημα, σε πολλά σημεία έχουν οξειδωθεί και οι οριζόντιοι σωλήνες του κιγκλιδώματος.

Το ορθογωνικό συρματόπλεγμα περίφραξης στην πλευρά του σταθμού του τραίνου. Διακρίνονται επίσης οι στυλοί για τις σημαίες που αναρτώνται στις διάφορες εκδηλώσεις, καθώς και το πεζούλι με τις λευκές μαρμαρόπετρες της δεκαετίας του '60, το οποίο έρχεται σε πλήρη αντίθεση με τον ολόσωμο μαρμάρινο πεσσό της εισόδου.

Δύο από τους πάγκους με σιδηρές βάσεις και ξύλινο κάθισμα. Ο απλούστερος ίσως να είναι και αυθεντικός, ο πλέον «νεοκλασικός» είναι σύγχρονη απομίμηση του εμπορίου, προτιμότερος πάντως από οποιοδήποτε «μοντέρνο».

Πλάγια θύρα επί της Ηρώδου του Αττικού. Νεώτερη ανακατασκευή του παλιού θυρώματος σε σύγχρονη «νεοκλασική» μορφολογία, συρόμενη και με μεγαλύτερο άνοιγμα για την είσοδο οχημάτων, και φωτεινή διαφήμιση του αναψυκτηρίου επί του ενός πεσσού στον οποίο διασώζεται η χυτοσιδηρά βάση του φανοστάτη

Πλάγια θύρα επί της οδού Αδριανού. Παραμένει το αυθεντικό θύρωμα το οποίο όμως περιβάλλεται απαράδεκτα από αγκαθωτό συρματοπλέγμα στρατοπέδων για λόγους ασφαλείας (!). Πεσσοί και βαθμίδες όλα από ολόσωμο μάρμαρο, επί των πεσσών οι χυτοσιδηρές βάσεις των φανοσταστών, η αχρήστευσή τους μήπως υποδηλοί πρόθεση απομάκρυνσής τους σε όφελος κάποιων; Αριστερά πρόσθετος περιστερέωνας.

Λεπτομέρειες της εισόδου στην Πλατεία Πλατάνου. Πεσσοί του παλαιού κιγκλιδώματος μετέωροι και εξαφανισμένοι πίσω από το περίπτερο και το σταθμαρχείο των ΚΤΕΛ.

11

Απόληξη της μεγαλοπρεπούς κλίμακας στην Πλατεία Πλατάνου. Ολόσωμα μάρμαρα στις βαθμίδες, ακόμη και στο διαχωριστικό πεζούλι του παρτεριού. Η κυκλική βάση του καταληκτικού πεσσού, περιέχει σιδηρούν σύνδεσμο, το οποίο υποδηλοί συνέχειά του, προς το παρόν όμως παραμένει άνωστο το πώς κατέληνε επάνω.

Τμήματα διαφόρων μαρμάρινων στοιχείων. Επάνω πεσσοί, κάτω καμπυλωμένοι κιλλίβαντες άγνωστο προς το παρόν από πού προέρχονταν. Το κυκλικό σχήμα τους μήπως υποδηλοί ότι ανήκαν στην αμφιθεατρική είσοδο της Πλατείας Πλατάνου;

Πρόσθετη εξέδρα εκδηλώσεων. Απαράδεκτη στο σύνολό της και στην λεπτομέρειά της κατασκευή. Τοίχο που προσπαθεί άτεχνα να μιμηθεί τον τοίχο της περίφραξης με εξαγωνικούς λίθους, κυκλικό τμήμα με αστεροειδή σχέδια από μαρμαρίνες πλάκες εν μέσω πλακόστρωσης με πλάκες ...Πηλίου, σκαλοπάτια αθηναϊκής φθηνής πολυκατοικίας από λωρίδες μαρμάρου, και στο βάθος ζαρντινιέρες από λευκό τσιμέντο πεζοδρομίων βορείων προαστείων.

Ο απαράδεκτος περιβάλλον χώρος. Είσοδος από τον σταθμό του τραίνου. Περίπτερα, στάσεις λεωφορείων, φυλάκεια και εκδοτήρια εισιτηρίων των διαφόρων εκδηλώσεων, τηλέφωνα. Όλα είναι χρήσιμα αλλά μπορούν να διαταχθούν από την πλευρά του Σταθμού με την κατάλληλη διευθέτηση, ώστε να μείνει απρόσκοπτη η είσοδος στο Αλσος, τόσο λειτουργικά όσο και οπτικά.

Ο απαράδεκτος περιβάλλον χώρος. Είσοδος από Πλατεία Πλατάνου. Περίπτερα, ανθοπωλεία, λεωφορεία έχουν εξαφανίσει το Αλσος. Όλα αυτά είναι χρήσιμα και απαραίτητα, αλλά πρέπει να διευθετηθούν διαφορετικά. Και στο Ζάππειο και στον Εθνικό Κήπο υπάρχουν και ανθοπωλεία και περίπτερα, και στάσεις μέσω συγκοινωνίας αλλά όχι με αυτόν τον τρόπο.

Το αναψυκτήριο μέσα στο Αλσος. Σε όλα τα άλση της Ευρώπης υπάρχουν αναψυκτήρια, εξέδρες μουσικής ή άλλων εκδηλώσεων, αλλά όχι στο χάλι και με την ασυδοσία που εμφανίζεται στην Κηφισιά (όχι μόνο στο Αλσος του Σταθμού αλλά και στο Αλσος του Κεφαλαρίου κ.α.).

Υπερμεγέθες συννοθύλευμα από κατασκευές αμφιβόλου νομιμότητας, με απόρριψη κατεστραμμένων υλικών και σκευών, ακόμη και η αποχέτευση της λάντζας του εκβάλλει στον ελεύθερο χώρο του Αλσους (κάτω φωτογραφία)

Κιόσκι σε πλακόστρωτη βάση μέσα στην καρδιά του Αλσους. Απαράδεκτη κατασκευή δόθηκεν «ρουστίκ» και παντελώς άσχετη και με την μορφολογία του Αλσους αλλά και ως προς την θέση της στο κέντρο της νεοκλασικής σύνθεσης σε επαφή με την κεντρική δεξαμενή. Επί πλέον και «φτηνιάρική» με εμπορικά καφασσωτά, στέγη από λαμαρίνα και ξυλοκατασκευές δωμάτων πολυκατοικίας ή εξοχικών ανατολικής Αττικής.

Κομμένα δένδρα. Για κάποιο λόγο χρειάστηκε να κοπούν, αλλά γιατί δεν αντικαταστάθηκαν;

Οικίσκος της γεώτρησης. Μπετόν, λαμαρίνα και σοβάς που βγάζουν μάτι. Δεν μπορούσε να κατασκευαστεί με άλλη μορφολογία;

Γραφεία του Δήμου και παρκαρισμένα πολυτελή οχήματα. Περιπτεύουν τα σχόλια.

Οικίσκος των WC και το κοτέτσι. Σε πολλά άλση των ευρωπαϊκών πόλεων υπάρχουν και WC και κλουβιά για πουλιά ή μικρά ζώα, τα οποία όμως είναι περίτεχνες σιδηροκατασκευές σε νεοκλασικό ρυθμό ή σε art nouveau ανάλογα με την εποχή που κατασκευάστηκαν, και έχουν μείνει στην ιστορία της τέχνης και της αρχιτεκτονικής, όπως της Βιέννης, του Λονδίνου, των Παρισίων. Ακόμη και στην Αθήνα, στον Εθνικό Κήπο έχουμε τέτοια αξιόλογα δείγματα. Στην νεοκλασική (όσο απέμεινε) Κηφισιά όμως, προτιμήθηκε το «kotetsi styl».

